

MAKROİQTİSADİYYAT

1. Aşağıdakı göstəricilərdən hansılar makroiqtisadiyyata aiddir?
 - a) **son bir ildə ölkədə inflyasiyanın səviyyəsi 2% təşkil etmişdir**
 - b) keçən tədris ilində ADİU-ya 1500 nəfər tələbə qəbul olunub
 - c) 2001-ci ildə AR Dövlət neft şirkəti tərəfindən 8 mln. ton xam neft istehsal olunub
 - d) bu il Bakı şəhərinin Yasamal rayonunda 500 yeni iş yeri açılıb
 - e) rentabellik səviyyəsinin yüksəlməsi

2. Makroiqtisadi səviyyədə infrastrukturun formaları:
 - a) **istehsal və sosial infrastruktur**
 - b) iqtisadi infrastruktur
 - c) sosial infrastruktur
 - d) istehsal infrastrukturunu
 - e) yarmarka və əmtəə bazarı

3. Konkret əmtəə bazarında deyil bütün bazarlarda qiymətin hər bir mümkün səviyyəsində fərdi istehsalçılar, müəssisələr və hökumət tərəfindən təklif edilən əmtəə və xidmətlərin məcmuu:
 - a) məcmu tələb
 - b) **məcmu təklif**
 - c) məcmu tələbat
 - d) məcmu tələb və təklif
 - e) məcmu tələb və tələbat

4. Milli iqtisadiyyatın iqtisadi modelləri:
 - a) **liberal milli iqtisadiyyat, dövlət tərəfindən tənzimlənən milli iqtisadiyyat və qarışıq iqtisadi modellər**
 - b) inzibati-amirlik modeli, liberal və qarışıq model
 - c) ənənəvi və dövlət tənzimlənməsi modeli
 - d) inzibati, qarışıq və ənənəvi model
 - e) heç biri düz deyil

5. Müasir makroiqtisadi modelləşdirmənin marjinal nümayəndəsi kim idi?
 - a) U.Cevons
 - b) **L.Valras**
 - c) C.B.Klark
 - d) V.Pareto
 - e) A.Marşall

6. İqtisadi sistem nəzəriyyəsi kim tərəfindən işlənib?
 - a) U.Rostou
 - b) **K.Marks**
 - c) P.Samuelson
 - d) E.Sluçkim
 - e) A.Marşal

7. Azərbaycanda neçənci ildən ÜDM və ÜMM hesablanmasına keçilmişdir?

- a) **1988**
- b) 1987
- c) 1989
- d) 1986
- e) 2000

8. Hər bir ölkənin milli sərhədləri çərçivəsində təşəkkül tapmış iqtisadiyyat:

- a) açıq iqtisadiyyat
- b) **milli iqtisadiyyat**
- c) qapalı iqtisadiyyat
- d) mezoiktisadiyyat
- e) mikroiktisadiyyat

9. Ölkənin illik məhsulunu milli gəlirlə eyniləşdirən klassik siyasi iqtisad məktəbinin nümayəndəsi:

- a) A.Smit
- b) D.Rikardo
- c) **S.Sismondi**
- d) K.Marks
- e) J.B.Sey

10. Milli iqtisadiyyatın iqtisadi və siyasi müstəqillik səviyyəsinə görə formaları:

- a) **asılı və müstəqil milli iqtisadiyyat**
- b) açıq və qapalı milli iqtisadiyyat
- c) zəif inkişaf etmiş və inkişaf etmiş milli iqtisadiyyat
- d) sənaye yönümlü və aqrar yönümlü milli iqtisadiyyat
- e) qapalı və asılı milli iqtisadiyyat

11. İqtisadi inkişaf səviyyəsinə görə milli iqtisadiyyat:

- a) asılı və inkişaf etməkdə olan milli iqtisadiyyat
- b) zəif və yarıməsli inkişaf etməkdə olan milli iqtisadiyyat
- c) **zəif inkişaf etmiş və inkişaf etməkdə olan milli iqtisadiyyat**
- d) asılı və zəif inkişaf etməkdə olan milli iqtisadiyyat
- e) asılı, inkişaf etməkdə olan milli iqtisadiyyat

12. Makroiqtisadi subyektlərin müəyyənləşdirilməsinin əsas kriteriyası spesifik roldur ki, onlardan hər biri iqtisadi fəaliyyətin təşkilində öz rolunu yerinə yetirir. Bu subyektlərə aiddir:

- a) **xarici sektor, sahibkarlıq, dövlət və ev təsərrüfatı sektoru**
- b) ev təsərrüfatı, firma və dövlət sektoru
- c) xarici, dövlət, aksioner və sahibkarlıq sektoru
- d) xarici, ev təsərrüfatı, dövlət sektoru
- e) xarici, sahibkar və aksioner sektor

13. Ev təsərrüfatının məqsədi:

- a) mənfəətin maksimumlaşdırılması
- b) faydalılığın maksimumlaşdırılması**
- c) rentanın maksimumlaşdırılması
- d) əmtəə və xidmətlərin istehlakının maksimumlaşdırılması
- e) iş qüvvəsinin hərəkətinin maksimumlaşdırılması

14. Makroiqtisadi bazarları müəyyənləşdirin:

- a) əmtəə və xidmətlər, maliyyə, iqtisadi resurslar və valyuta bazarı**
- b) istehlak malları, istehsal vasitələri, xidmətlər və maliyyə bazarı
- c) qiymətli kağızlar, istehlak malları və xidmətlər bazarı
- d) tələb və təklif, istehsal vasitələri, xidmətlər və valyuta bazarı
- e) tələb, təklif, valyuta və xidmətlər bazarı

15. İstehlakın həcminə təsir edən əsas amillər:

- a) gəlirlərin səviyyəsi, qiymətlərin səviyyəsi, psixoloji amil**
- b) alıcının zövqü, psixoloji və sosioloji amil
- c) qiymət, alıcının zövqü, gəlirlərin səviyyəsi
- d) yığımın həcmi, gəlirlərin səviyyəsi
- e) gəlirin səviyyəsi, alıcının zövqü, qiymət

16. Müəyyən bir dövr ərzində cəmiyyətin yaratdığı maddi nemətlərin məcmu dəyəri:

- a) ümumi ictimai məhsul**
- b) ümumi milli məhsul
- c) ümumi daxili məhsul
- d) ümumi daxili investisiya
- e) ümumi gəlir

17. İctimai təkrar istehsalın formaları:

- a) sadə, geniş, konyukturalı və tənəzzüllü geniş təkrar istehsal**
- b) sadə və geniş təkrar istehsal
- c) tənəzzüllü və konyukturalı təkrar istehsal
- d) konyukturalı sadə və geniş təkrar istehsal
- e) tənəzzüllü sadə və geniş təkrar istehsal

18. Makroiqtisadi səviyyədə istehsal və istehlak xarakterli məhsul və xidmətlər istehsalının daim təkrarlanması prosesi:

- a) geniş təkrar istehsal
- b) ictimai təkrar istehsal**
- c) sadə təkrar istehsal
- d) fərdi təkrar istehsal
- e) cavablar düz deyil

19. Mövcud ilin məhsul istehsalından əldə edilən pul gəliri bərabərdir:

- a) keçən ilin istehsal xərclərinin həcminə
- b) daxili investisiya xərclərinin həcminə
- c) mövcud ildə istehsal xərclərinin həcminə**
- d) xarici investisiya xərclərinin həcminə
- e) həm daxili, həm də xarici investisiyaların həcminə

20. Nəticə göstəricilərini qiymətləndirmək üçün istifadə olunan əsas göstərici:

- a) milli gəlir
- b) ümumi məhsul
- c) xalis milli məhsul
- d) ümumi daxili məhsul
- e) milli sərvət**

21. Milli sərvətin yeniləşməsinin və artırılmasının əsas mənbəyi:

- a) milli gəlirdir
- b) daxili məhsuldur
- c) ictimai məhsuldur**
- d) idxaldır
- e) ixracdır

22. ÜDM-i müəyyən edərkən aşağıdakılardan hansılar nəzərə alınır?

- a) əlavə olunmuş dəyər
- b) transfer ödəmələri
- c) işlənmiş malların alqı-satqısı**
- d) yuxarıda göstərilənlərdən hamısı
- e) hes biri aid deyil

23. Məcmu tələb nə deməkdir?

- a) bütün ev təsərrüfatlarının tələbi
- b) planlaşdırılan xərclərin cəmi
- c) ev təsərrüfatlarının və dövlətin cəm tələbi**
- d) düzgün cavab yoxdur
- e) bütün cavablar düzgündür

24. Aşağıdakılardan hansılar ÜDM-in xərclərə görə hesablanmasında nəzərə alınmır?

- a) investisiya xərcləri
- b) dividendlər
- c) dövlət xərcləri
- d) amortizasiya**
- e) B+D düzdür

25. Investisiya həcmi ilə ÜDM-in tempinin dəyişməsi arasında nisbət:

- a) multiplikator

- b) qiymət indeksi
- c) akselerator**
- d) gəlirin ümumi səviyyəsi
- e) investisiya riski

26. Təkrar hesablanmanı aradan qaldırmaq üçün:

- a) bütün ictimai məhsulun ümumi məbləği kimi
- b) mövcud məhsulların satış qiyməti ilə aralıq məhsul satışından alınan fərq
- c) istehlak fondu ilə yığım fondu arasındakı fərq kimi
- d) ümumi məhsulla aralıq məhsulun fərq kimi hesablanan son ictimai məhsul**
- e) heç biri düz deyil

27. Milli hesablar sistemində (MHC) “mülkiyyətdən gəlirlər” kateqoriyasına aid edilir:

- a) qeyri-korporativ sahibkarlıq sektorunun mənfəəti**
- b) korporativ sahibkarlıq sektorunun mənfəəti
- c) xüsusi sahibkarlıq sektorunun mənfəəti
- d) korporativlərin mənfəəti
- e) xirda sahibkarlıq sektorunun mənfəəti

28. İstehsal proseslərinin daimi bərpası və təkrarlanması:

- a) təkrar istehsal**
- b) fərdi təkrar istehsal
- c) sadə təkrar istehsal
- d) geniş təkrar istehsal
- e) üç bənd düzdür

29. İstehsalın dəyərəcə daim genişlənən həcmdə təkrarlanması:

- a) sadə təkrar istehsal
- b) geniş təkrar istehsal**
- c) konyukturlu təkrar istehsal
- d) tənəzzüllü təkrar istehsal
- e) fərdi təkrar istehsal

30. İctimai istehsalın daim təkrarlanan əlaqə və axın formasında yenidən bərpası və təkrarlanması:

- a) ictimai təkrar istehsal**
- b) fərdi təkrar istehsal
- c) sadə təkrar istehsal
- d) geniş təkrar istehsal
- e) intensiv təkrar istehsal

31. Ümumi daxil məhsul hansı qiymətlərlə ölçülür?

- a) müqayisəli qiymətlər ilə

- b) istehsalçı qiymətləri ilə
- c) bazar qiymətləri ilə**
- d) istehlakçı qiymətləri ilə
- e) istehsalçı və istehlakçı qiyməti ilə

32. Əgər potensial və faktiki ÜDM bir-bilərinə bərabərdirlərsə, bu halda iqtisadiyyatda:

- a) tsiklik işsizlik yoxdur**
- b) işsizliyin təbii səviyyəsi mövcuddur
- c) friksion işsizlər var
- d) struktur işsizlər var
- e) hamısı düzdür

33. Mövcud bazar qiymətləri ilə hesablanan ÜMM (ümumi milli məhsul) necə adlanır:

- a) real ÜMM
- b) nominal ÜMM**
- c) ÜMM deflyatoru
- d) qiymət indeksi
- e) xalis milli məhsul

34. Qiymətin dəyişməsi ilə ÜMM dəyişməsinə xarakterizə edən göstərici:

- a) qiymət deflyatoru**
- b) qiymət səviyyəsi
- c) qiymət dərəcəsi
- d) transfert xərclər
- e) pərakəndə qiymətlər

35. Məcburi ehtiyatların norması müəyyənləşir:

- a) pul qoyuluşlarının sığorta dərəcəsinə
- b) pul qoyuluşlarının növünə görə
- c) nəgd pul qoyuluşlarının həcminə görə
- d) depozitlərin həcminə müvafiq faizlə**
- e) heç biri düz deyil

36. Ümumi iqtisadi tarazlıq nəzəriyyəsinin banisi kimdir?

- a) A.Smit
- b) A.Marşall
- c) L.Valras**
- d) C.Keyns
- e) D.Rikardo

37. Məcmu təklif dedikdə nə başa düşülür?

- a) istehsal olunub satışı çıxarılan əmtəə və xidmətlərin cəmi**

- b) satışa çıxarılan və ehtiyatda qalan əmtəələrin cəmi
- c) ölkə daxilində istehsal olunmuş və kənardan idxal olunmuş məhsulların cəmi
- d) hamısı düzdür
- e) ölkədən kənarda istehsal olunmuş məhsulların cəmi

38. Fərdi tarazlığı ayrı-ayrı əmtəələr üzrə tarazlıq kimi izah edib, ümumi tarazlığın bu tarazlıqların cəmi olduğunu qeyd edən nəzəriyyəçi:

- a) **A.Marşal**
- b) L.Valras
- c) C.Klark
- d) C.Robinson
- e) E.Çemberlin

39. Qiymətlərin dəyişməz səviyyəsində məcmu tələbin dəyişməsinə hansı amillər təsir edir?

- a) istehlak yönümlü xərclərdə dəyişikliklər
- b) investisiya xərclərində dəyişikliklər
- c) **xalis ixracda dəyişikliklər**
- d) yuxarıdakılar hamısı düzdür
- e) investisiya xərclərində və xalis ixracda dəyişikliklər

40. Əgər məcmu tələb məcmu təklifdən azdırsa (AD

- a) artacaq
- b) **aşağı düşəcək**
- c) dəyişməyəcək
- d) sabit qalacaq
- e) C və D düzdür

41. Alıcıların alış həcminə nisbətən planlarının, satıcıların satış həcminə nisbətən planlarına uyğun gəlməsi:

- a) **iqtisadi tarazlıq**
- b) ümumi iqtisadi tarazlıq
- c) tələbin tarazlığı
- d) təklifin tarazlığı
- e) istehlakın tarazlığı

42. Qiymətin mümkün olan səviyyəsində, istehlakçıların əldə etməyə hazır olduğu əmtəə və xidmətlərin miqdarı:

- a) LM əyrisi
- b) məcmu təklif əyrisi AD
- c) məcmu tələb əyrisi AS
- d) məcmu təklif əyrisi AS
- e) **məcmu tələb əyrisi AD**

43. İqtisadiyyatda pul təklifinin azalması qrafik olaraq aşağıdakı kimi hərəkət edə bilər:

- a) AS əyrisi sola-yuxarı
- b) AS əyrisi sağa-aşağı**
- c) AD əyrisi sola-aşağı
- d) AD əyrisi sağa-yuxarı
- e) AS əyrisi sola-yuxarı, AD əyrisi sağa-yuxarı

44. Aşağıdakılardan hansılar ÜDM-un gəlirlərə görə hesablaşmasında nəzərə alınmamışdır?

- a) dolaylı vergilər
- b) xalis ixrac**
- c) bölünməmiş mənfəət
- d) renta ödəmələri
- e) birbaşa vergilər

45. Xiks və Xansen tərəfindən işlənmiş əmtəə və pul bazarının qarşılıqlı asılılıq modeli:

- a) İS-LM modeli**
- b) AD-AS modeli
- c) “ford mustanq” modeli
- d) “gəlirlər-xərclər” modeli
- e) “məcmu tələb-məcmu təklif” modeli

46. Bazar vəziyyəti – bütün qarşılıqlı asılı bazarlarda eyni zamanda tələblə təklif arasında bərabərliyə nail olunması:

- a) tələb və təklifin ümumi tarazlığı
- b) ümumi makroiqtisadi tarazlıq**
- c) ümumi iqtisadi tarazlıq
- d) təklif və istehsalın ümumi tarazlığı
- e) gəlirlər və xərclərin ümumi tarazlığı

47. Dövlət əmtəənin tarazlıq qiymətindən aşağı qiymətə satılması haqqında qərar verərsə bu zaman:

- a) alıcıların itkisinə nisbətən satıcıların gəlirləri daha çox yüksələr**
- b) əvvəlki miqdarda əmtəə satdıqda satıcı ziyanə düşmür
- c) istehsalçıların gəliri hökmən artar, istehlakçıların gəliri isə hökmən azalar
- d) istehsalçıların gəliri artar, istehlakçıların gəliri azalar
- e) heç biri doğru deyil

48. Məcmu tələb aşağıdakılardan hansılara uyğun olaraq müəyyənləşir?

- a) cəmiyyətdəki satıcıların sayı ilə onların təklif etdikləri məhsulun qiyməti ilə
- b) bazarda alıcı ilə satıcı arasında olan sövdələşmələrin cəmi ilə
- c) cəmiyyətdə pul təklifi və qiymətlərin ümumi səviyyəsi ilə**
- d) yuxarıdakılardan hamısı ilə
- e) heç biri doğru deyil

49. Enerji resurslarına qiymətlərin qalxması nəyə gətirir?

- a) məcmu tələb əyrisinin sağa yerdəyişməsinə
- b) məcmu təklif əyrisinin sağa yerdəyişməsinə
- c) **məcmu təklif əyrisinin sola yerdəyişməsinə**
- d) məcmu tələb əyrisinin sola yerdəyişməsinə
- e) düzgün cavab yoxdur

50. Uzunmüddətli dövrdə iqtisadiyyatda məhsul buraxılışı müəyyənləşir:

- a) **kapitalın və əməyin həcmi ilə və həm də istifadə olunan texnologiya ilə**
- b) əhalinin seçimi ilə
- c) faiz dərəcəsinin səviyyəsi ilə
- d) pul təklifi, dövlət xərclərinin səviyyəsi və vergilərlə
- e) qiymət səviyyəsinə təsir ilə

51. Əgər istehlakçılar qısamüddətli dövrdə cari istehlaka xərclərini artırmağı qərara alsalar:

- a) faiz dərəcələri istehsal həcmi və məşğulluğu sabit saxlayır
- b) ilk öncə məhsul istehsalı həcmi və məhğulluq azalar
- c) şərtlər eyni qaldıqda qiymət və məşğulluq artar
- d) şərtlər eyni qaldıqda məhsul istehsalı və məşğulluq azalar
- e) **ilk öncə məhsul istehsalı həcmi və məşğulluq artar**

52. Qiymətlər vasitəsilə istehsal, istehlak, tələb və təklif arasında əlaqə qiymətin hansı funksiyasıdır?

- a) **tələb və təklifin balanslaşdırılması**
- b) tələbat və tələbin balanslaşdırılması
- c) tələbat və təklifin balanslaşdırılması
- d) müəssisə qiymətlərinin balanslaşdırılması
- e) rəqabət

53. İstehsal xidmətlərinə olan səmərəli təklif və səmərəli tələb xidmətlər bazarında tarazlaşır, səmərəli təklif və səmərəli tələb məhsullar bazarında tarazlaşır, satış qiymətləri məhsuldar xidmətlərdə ifadə olunmuş istehsal xərclərinə bərabər nəzəriyyə kimindir və necə adlanır:

- a) **L.Valrasın ümumi iqtisadi tarazlıq nəzəriyyəsi**
- b) A.Marşalın fərdi tarazlıq nəzəriyyəsi
- c) E.Çemberlinin ümumi tarazlıq nəzəriyyəsi
- d) C.Klarkın inkişaf edən sistem daxilində tarazlıq nəzəriyyəsi
- e) C.Xiksin fərdi texnoloji nəzəriyyəsi

54. İqtisadçı-alim, riyaziyyatçı olmaqla bütün bazarlarda azad rəqabət şəraitində eyni zamanda nail olmaq imkanını əsaslandırılmışdır:

- a) **L.Valras**
- b) E.Domar
- c) R.Xarrod
- d) C.Keyns

e) K.Marks

55. Əmtəə və xidmətlər istehsalı ilə bağlı xərcləri və nəticələri əks etdirən dəyər və natural göstəricilər sistemini əks etdirən iqtisadi artım modeli:

- a) çoxamilli model
- b) universal model**
- c) biramilli model
- d) ikiamilli model
- e) qarışıq model

56. Həyat səviyyəsi kateqoriyası ilk dəfə kim tərəfindən istifadə edilmişdir?

- a) C.Mill
- b) K.Marks**
- c) D.Rikardo
- d) C.Klark
- e) A.Marşal

57. İqtisadi artım nədir?

- a) bank faizlərinin aşağı salınması, istehsalı genişləndirmək
- b) amortizasiya ayırmaları hesabına istehsalı genişləndirmək, ÜDM-in amillərinin kəmiyyətinin saxlanması
- c) istehsal amillərinin sahələr arasında bölgüsü
- d) real ÜMM-in mütləq həcmnin və adambaşına düşən real ÜMM-in artımı**
- e) resursların sahələr arasında bölgüsü

58. İqtisadi artımın hansı əsas tipləri var?

- a) ekstensiv tip
- b) intensiv tip
- c) sabit inkişaf tipi
- d) sürətli inkişaf tipi
- e) ekstensiv və intensiv tipi**

59. İqtisadi artımın neçə əsas tipi vardır?

- a) 3
- b) 5
- c) 2
- d) 6
- e) 4

60. Aşağıdakılardan hansı iqtisadi artımın təklif amillərinə daxil deyildir?

- a) təbii resurslar
- b) əsas kapitalın həcmi**
- c) məcmu xərclər
- d) əmək resursları

e) iqtisadi resurslar

61. Y. Şumpeter iqtisadi artımda hansı amilə daha çox üstünlük vermişdir?

a) **investisiyaya**

b) əmək məsrəflərinə

c) kapitala

d) torpağa

e) iqtisadi ehtiyatların səmərəli bölgüsünə

62. Aşağıdakılardan biri iqtisadi artımın amillərinə daxil deyil:

a) əsas kapitalın həcmi

b) texniki tərəqqi

c) təbii resursların kəmiyyət və keyfiyyəti

d) **intensiv artım**

e) artan resursların səmərəli bölgüsü

63. İqtisadi artıma yalnız əməyin və kapitalın təsirini öyrənən model:

a) universal model

b) **ikiamilli model**

c) üçamilli model

d) hamısı düzdür

e) heç biri düz deyil

64. İqtisadi artımın optimal məqsədi:

a) **bütün əhəlinin həyat səviyyəsinin artması**

b) müəssisələrin inkişafı

c) kənd təsərrüfatının inkişafı

d) milli iqtisadiyyatın inkişafı

e) geniş təkrar istehsalın sabit artım tempi

65. Sənayedə istehsalın təmərküzləşmə forması, bir müəssisədə müxtəlif istehsalların birləşməsinə əsaslanır:

a) **kombinləşmə**

b) kooperativləşmə

c) korporasiya

d) kooperasiya

e) kooperativ

66. İqtisadi artımın əsas məqsədi:

a) **əhəlinin maddi rifahının yüksəldilməsi, iqtisadi təhlükəsizliyin təmin olunması**

- b) iqtisadi artımı keyfiyyətcə yaxşılaşdırmaq
- c) investisiyanın həcmının artırılması
- d) insan kapitalının investisiyalaşdırılması
- e) sərbəst vaxtın və investisiyanın artırılması

67. Aşağıdakı göstəricilərdən hansılar iqtisadi artımın amillərinə aiddir?

- a) işçilərin sayının artması
- b) məhsulların qiymətinin artması
- c) əmək məhsuldarlığının artması
- d) becərilən torpaqların həcmində azalma
- e) **işçilərin sayının artması, əmək məhsuldarlığının artması, becərilən torpaqların həcmində azalma**

68. İqtisadi artımın inkişaf meyllərindən və nisbətlərindən asılı olaraq onun intensiv tipinin formaları:

- a) **fondtutumlu, resursqoruyucu, fondaneytral**
- b) fondtutumlu, fondverimli
- c) resursların qənaətli formada istifadəsi
- d) resursqoruyucu, xərclərin səmərəliliyi
- e) əməktutumlu, fondaneytral, resursqoruyucu

69. Yeni avadanlığın tətbiqi nəticəsində mövcud əmtəənin istehsalı ilə məşğul olan işçilərin sayı 1,5 dəfə azalır, əmək məhsuldarlığı isə 3 dəfə artır. Məhsulun fiziki həcmində necə dəyişildiyini tapın:

- a) **məhsulun fiziki həcmi 2 dəfə artmışdır**
- b) məhsulun fiziki həcmi 4 dəfə artmışdır
- c) məhsulun fiziki həcmi 1,5 dəfə artmışdır
- d) məhsulun fiziki həcmi 2,5 dəfə artmışdır
- e) məhsulun fiziki həcmi 3,0 dəfə artmışdır

70. İqtisadi artımın amillər üzrə modelləri:

- a) **ikiamilli, çoxamilli, universal model**
- b) biramilli, universal və dördamilli model
- c) universal, bir və ikiamilli model
- d) çoxamilli və ikiamilli model
- e) heç biri düz deyil

71. Aşağıdakı göstəricilərdən hansılar iqtisadi artıma dövlət təsiri kimi çıxış edir?

- a) **elmi-texniki tədqiqatın stimullaşdırılması**
- b) kadr hazırlığına dövlət xərcləri
- c) vergi sisteminin təkmilləşməsi
- d) ixtisaslaşma
- e) iqtisadi artım

72. İqtisadi artımın dövlət tənzimlənməsi nəzəriyyələrinə aid deyildir:

- a) neoklassik
- b) keynsçilik
- c) neokeynsçilik
- d) monetarist
- a. klassik**

73. İqtisadi artım nədə ifadə olunur?

- a) ÜMM-in dəyərində
- b) ÜMM-in mütləq artımında
- c) real ÜMM-in artım tempində**
- d) əmək haqqının artımında
- e) neft hasilatının artımında

74. Aşağıdakılardan hansılar iqtisadi artımın hərəkətverici qüvvələrinə aiddir? 1. ziddiyyətlər 2. iqtisadi tarazlıq 3. iqtisadi bəhsləşmə 4. kapitalın həcmi 5. iqtisadi mənafeələr

- a) 1, 2, 5
- b) 1, 2
- c) 1, 3, 5**
- d) 1, 2, 3
- e) 3, 4

75. Əhali gəlirləri:

- a) milli gəlirin pul, məhsul və xidmətlər şəklində ev təsərrüfatlarının sərəncamına keçən hissədir**
- b) əmək haqqından ibarətdir
- c) pul gəlirlərindən ibarətdir
- d) nominal və real gəlirlərdən ibarətdir
- e) natural gəlirlərdən ibarətdir

76. Müəyyən vaxt ərzində alınan və istehlak edilən əmtəələrin ümumi miqdarı:

- a) istehlak**
- b) yığım
- c) bölgü
- d) investisiya
- e) hamısı düzdür

77. Gəlirin istehlak edilməyən, yığıma yönəldilən hissəsi:

- a) əmanət**
- b) istehlak
- c) izafi məhsul
- d) izafi dəyər
- e) gəlirin həcmi

78. Gəlirlərin dəyişməsinin investisiyaların dəyişməsindən asılılığını xarakterizə edən əmsal:

- a) akselerator
- b) investisiya arzusu**
- c) multiplikator
- d) istehlakçı arzusu
- e) yığım etmək arzusu

79. Artan kapitalla silahlanma və artan əmək məhsuldarlığı daimi kapitalverimi ilə müşayiət olunur. Bu:

- a) ETP kapitalqoruyucu tipi
- b) Xiksə görə ETP
- c) neytral ETP**
- d) Xarroda görə ETP
- e) əməkqoruyucu ETP

80. İstifadə edilmə növünə görə investisiyalar:

- a) borc və sahibkar**
- b) dövlət və xüsusi
- c) dövlət və birbaşa
- d) dövlət və portfel
- e) birbaşa və portfel

81. Qiymət dəyişməz qaldıqda təklifə təsir edən amillər:

- a) qiymət amili
- b) tələb amili
- c) qeyri-qiymət amilləri**
- d) təklif amili
- e) xərc amili

82. Fasiləsiz proses olub cəmiyyətin inkişafının bütün mərhələlərində baş verən mütərəqqi dəyişiklikləri ifadə edir:

- a) sürətli inkişaf
- b) texnoloji təkmilləşmə
- c) tərəqqi
- d) elmi-texniki tərəqqi**
- e) elmi nailiyyətlər

83. Domar və Xarroddun iqtisadiyyatının keynsian modelində əsas diqqət nəyə yönəlir:

- a) investisiyalara**
- b) dövlət xərclərinə
- c) dövlət gəlirlərinə

- d) vergilərə
- e) inflyasiyaya

84. Nominal gəlir dedikdə:

- a) **ayrı-ayrı şəxslərin, ev təsərrüfatlarının müxtəlif mənbələrdən əldə etdikləri pul məbləği nəzərdə tutulur**
- b) gəlirdən vergiləri və digər məcburi ödəmələri çıxıldıqdan sonra yerdə qalan hissə başa düşülür
- c) sərəncamda qalan gəlirlər hesabına mövcud qiymətlərlə əldə edilən əmtəələrin miqdarında ifadə olunan gəlir nəzərdə tutulur
- d) zəhmətlə qazanılan gəlirdir
- e) zəhmətlə və zəhmətsiz qazanılan gəlir nəzərdə tutulur

85. Qərb iqtisadi ədəbiyyatında ÜMM strukturu elementlərindən biri səhvdir:

- a) istifadə olunan xərclər
- b) amillər üzrə xərclər
- c) **əhali xərcləri**
- d) sahibkarların gəliri
- e) əlavə xərclər

86. Qiymətli kağızların əldə edilməsinə yönəldilən investisiya:

- a) birbaşa investisiya
- b) **portfel investisiya**
- c) dövlət investisiyası
- d) müəssisənin investisiyaları
- e) investorun vəsaiti

87. Məhsul artımı ilə kapital artımı arasında olan nisbəti xarakterizə edən göstərici:

- a) koeffisient
- b) **akselerator**
- c) multiplikator
- d) funksiya
- e) asılılıq

88. Milli gəlirin və tələbin yüksəlməsi səbəbindən artan investisiya:

- a) sərbəst (atonom) inflyasiya
- b) **asılı investisiyalar**
- c) portfel investisiyalar
- d) birbaşa investisiyalar
- e) funksional investisiyalar

89. Əmələgəlmə mənbələrinə görə beynəlxalq tədavül dairəsində olan kapital:

- a) **dövlət və xüsusi**
- b) qısamüddətli və uzunmüddətli
- c) borc və sahibkar
- d) birbaşa və xüsusi
- e) xarici və xüsusi

90. Məhsul buraxılışı ilə kapital artımı arasında nisbəti xarakterizə edən göstərici ($V = \Delta K / \Delta Y$) və ya kapitaltutumlu artımın koefisiyenti:

- a) multiplikator
- b) **akselerator**
- c) kapital qoyuluşu
- d) investisiya
- e) avtonom investisiyalar

91. Yunan sözü olub "kuklos" tsikl anlayışı:

- a) dövriyyə deməkdir
- b) dalğa deməkdir
- c) **çevrə deməkdir**
- d) kontur deməkdir
- e) dövr deməkdir

92. Bir-birini ardıcıl əvəz edən tsiklin fazalarını iqtisadçılardan kim müəyyənləşdirmişdir:

- a) J.Sismondi
- b) D.Kondratyev
- c) **K.Marks**
- d) K.Mitçel
- e) Q.Xabler

93. İnflyasiya və işsizliyin nəticələri iqtisadiyyatın hansı səviyyəsinin probleimidir:

- a) regional iqtisadiyyatın
- b) qlobal iqtisadiyyatın
- c) **makroiqtisadiyyatın**
- d) meqaiqtisadiyyatın
- e) dünya iqtisadiyyatının

94. İqtisadi böhran, durğunluq, canlanma, yüksəlişin dövrü olaraq təkrarlanması:

- a) **iqtisadi tsikl**
- b) iqtisadi böhran
- c) iqtisadi yüksəliş
- d) iqtisadi artım
- e) iqtisadi tənəzzül

95. Uzunmüddətli işsizliyə aiddir:

- a) mövsümi, friksion
- b) friksion, struktur
- c) mövsümi, tsiklik
- d) tsiklik, struktur**
- e) tsiklik friksion

96. Qısamüddətli işsizliyə aiddir:

- a) friksion, tsiklik
- b) mövsümi, tsiklik
- c) struktur, tsiklik
- d) mövsümi, friksion**
- e) tsiklik, friksion

97. İnflyasiya ilə işsizlik arasında əlaqəni ilk dəfə kim araşdırmışdır?

- a) V.Oyken
- b) O.Filips**
- c) M.Fridman
- d) C.Keyns
- e) K.Marks

98. Müsəlman dövlətlərində yaşayan qeyri-müsəlmanlardan alınan can vergisi hansıdır?

- a) xərac
- b) fitrə
- c) xüms
- d) zəkat
- e) cizyə**

99. Müxtəlif səviyyəli gəlir sahiblərinə fərqli vergi tətbiq etməklə onlar arasında sosial bərabərsizliyin yumşaldılması - verginin hansı funksiyasıdır?

- a) sosial**
- b) tənzimləyici
- c) yenidən bölgü
- d) nəzarətedici
- e) fiskal

100. Üzən kurs şəraitində:

- a) pul siyasəti daxili tarazlığı tənzimləmək üçün nisbi üstünlüyə malikdir, fiskal siyasət isə xarici balansı tənzimləyir**
- b) pul siyasəti xarici balansı tənzimləmək üçün nisbi üstünlüyə malikdir
- c) pul siyasəti xarici və daxili ticarət balansını nisbi tənzimləyir

- d) fiskal siyasət həm daxili, həm də xarici balansı tənzimləmək üçün nisbi üstünlüyə malikdir
e) bütün cavablar düzdür
101. Bütçə gəlirlərinin bütçə xərclərindən artıq olan məbləği:
- a) bütçə defisiti
b) bütçə xərcləri
c) faktiki defisit
d) bütçə (artıqlığı) profisiti
e) bütçə gəlirləri
102. Verginin əsas funksiyası hansıdır?
- a) fiskal
b) iqtisadi
c) birbaşa
d) dolayı
e) hamısı düzdür
103. Aşağıdakılardan hansı torpaq vergisidir?
- a) cizyə
b) fitrə
c) xərac
d) zəkat
e) xüms
104. “Dövlətin qarşısında qoyulan məqsədlər, onun sərəncamında olan vəsaitlərdən çox olmamalıdır” nəzəriyyəsi kimə aiddir:
- a) Y.Tinbergen**
b) P.Samuelson
c) D.Nort
d) U.Mitçel
e) T.Veblen
105. Hansı müddətdə dövlət bütçəsinin tələblərinin yerinə yetirilməsi həyata keçirilir?
- a) bütçənin təsdiq vaxtı
b) bütçəsinin planlaşdırılması
c) bütçə ili
d) bütçənin təsdiqi
e) bütçənin müəyyənləşdirilməsi
106. Artıq kağız pulların tədavüldən çıxarılması ilə pul kütləsinin azaldılması:

- a) devalvasiya
- b) remissiya
- c) nulifikasiya
- d) revalvasiya**
- e) deflyasiya

107. Pul təklifinin həcmnin göstəriciləri:

- a) pul kütləsi
- b) pul təklifi multiplikatoru
- c) pul likvidliyi
- d) pul multiplikatoru
- e) pul aqreqları**

108. Mərkəzi Bank tərəfindən keçirilən sterilizasiya siyasəti:

- a) tədiyyə balansının defisiti şəraitində pul təklifini azaltmaq
- b) valyuta ehtiyatlarının artımı şəraitində pula olan təklifin artırılması**
- c) valyuta ehtiyatlarının azaldılması şəraitində daxili aktivlərin artırılması
- d) tədiyyə balansının defisiti şəraitində daxili kreditlərin azaldılması
- e) cavabların hamısı düzdür

109. Aksizlər, əlavə dəyərdən vergi, mülkiyyətdən vergi, lisenziya ödəmələri və gömrük haqqları hansı vergi növünə aid edilir:

- a) dolay vergilərə**
- b) birbaşa vergilərə
- c) mülkiyyətdən vergiyə
- d) əlavə dəyər vergisinə
- e) mənfəətdən vergiyə

110. Fərz edək ki, pul təklifi və qiymət səviyyəsi daimidir. Onda pul bazarında gəlirin səviyyəsi artdığı şəraitdə:

- a) pula olan tələb və faiz dərəcəsi artacaq**
- b) pula olan tələb artacaq və faiz dərəcəsi aşağı düşəcək
- c) pula olan tələb azalacaq, faiz dərəcəsi artacaq
- d) pula olan tələb və faiz dərəcəsi azalacaq
- e) pula olan tələb və faiz dərəcəsi sabitdir

111. Vergilər nədir?

- a) Mərkəzi və yerli hakimiyyət orqanları tərəfindən fiziki və hüquqi şəxslərdən tutulan məcburi ödənişlər**
- b) fiziki və hüquqi şəxslərin dövlətə könüllü ödənişləri
- c) dövlət tərəfindən insanlardan və müəssisələrdən tutulan könüllü və məcburi ödənişlər
- d) yuxarıdakıların hamısı düzdür

e) yuxarıdakıların heç biri doğru deyil

112. Vergi subyekti:

- a) vergiqoyanlar
- b) vergiödəyənlər**
- c) vergi nəzarətçiləri
- d) vergi inspeksiyası
- e) maliyyə müəssisələri

113. Emissiya banklarının buraxdığı kağız pullar:

- a) çek
- b) banknot**
- c) order
- d) aksiya
- e) elektron pullar

114. Nəğd pulların dəyərlərini itirmədən sürətlə aktivə çevrilmə qabiliyyəti (kiçik xərclərlə):

- a) pul müvazinəti
- b) bank rezervi
- c) pulun depozitə çevrilmə qabiliyyəti
- d) pulun real həcmi
- e) likvidlik**

115. Dövlətin pul kütləsinin tərkibinə daxil olmayanı müəyyənləşdir:

- a) kağız pullar
- b) müəssisənin aksiyası**
- c) dövlət istiqrazları
- d) metal pullar
- e) hamısı düzdür

116. M2 + depozit sertifikatları + dövlət qiymətli kağızları:

- a) pul aqreqatı M0
- b) pul aqreqatı M1
- c) pul aqreqatı M2
- d) aqreqat L
- e) pul aqreqatı M3**

117. Pul bazarının fəaliyyət mexanizminin elementlərini müəyyənləşdir:

- a) pula olan tələb, dövlət istiqrazları, faiz dərəcəsi
- b) pulun qiyməti, dövlət istiqrazları, faiz dərəcəsi
- c) pula olan tələb, təklif, pul aqreqatları
- d) M1, M2 pul aqreqatları

e) pula olan tələb, pula təklif və pulun qiyməti (faiz dərəcəsi)

118. Pul tələbi ilə pul təklifinin qarşılıqlı fəaliyyəti prosesində yaranır, bazarın elə bir vəziyyətini xarakterizə edir ki, pula olan tələbin həcmi, pula olan təklifin həcminə bərabərdir:

- a) maliyyə bazarının tarazlığı
- b) bank sistemində tarazlıq
- c) tələblə təklif arasında tarazlıq
- d) kapital bazarında tarazlıq
- e) **pul bazarında tarazlıq**

119. Pul vəsaitlərinin həcmi ilə müəyyən olunur ki, təsərrüfat agentləri ondan ödəniş vəsaitləri kimi istifadə etmək istəyirlər:

- a) pul kütləsi
- b) pul bazası
- c) pula olan təklif
- d) pul aqreqatı
- e) **pula olan tələb**

120. Dövlət borcunun formaları:

- a) uzunmüddətli borc, xarici borc
- b) xarici borc, ortamüddətli borc
- c) xarici borc, qısamüddətli borc
- d) **daxili borc, xarici borc**
- e) xarici borc, uzunmüddətli borc

121. Vergi ödəyicisi və vergi daşıyıcısı eyni subyektdir?

- a) **birbaşa vergi**
- b) dolayı vergi
- c) azad vergilər
- d) ümumi vergilər
- e) xüsusi vergilər

122. Vergi dərəcəsi həcmi ilə büdcəyə vergi daxilolmaları həcmi arasında əlaqəni nümayiş etdirən əyri:

- a) Engel əyrisi
- b) Filips əyrisi
- c) **Laffer əyrisi**
- d) Lorens əyrisi
- e) Valras əyrisi

123. M1 + əhalinin əmanət banklarında olan müddətli depozitləri:

- a) pul aqreqatı M1
- b) pul aqreqatı M0
- c) aqreqat L
- d) pul aqreqatı M3
- e) **pul aqreqatı M2**

124. Aşağıdakılardan hansılar bank kreditinin formasına aid deyil?

- a) kommersion krediti
- b) bank krediti
- c) istehlak krediti
- d) **(1) əmanətlər**
- e) heç biri

125. Şirkətlər tərəfindən öz debitor borclarının idarə edilməsi hüququnun banka verilməsi:

- a) **faktoring**
- b) fors major
- c) lizinq
- d) hüquqi şəxs
- e) fiziki şəxs

126. Sual: Bank sistemi neçə qrupdan ibarətdir?

- a) Mərkəzi Bank, Kommersion bankları
- b) İxtisaslaşmış maliyyə-kredit institutları və Mərkəzi Bank
- c) Mərkəzi Bank, Universal və İxtisaslaşmış bank
- d) Mərkəzi Bank, İxtisaslaşmış maliyyə-kredit institutları
- e) **Mərkəzi Bank, Kommersion bankları və İxtisaslaşmış maliyyə-kredit institutları**

127. Bankların üstünlüyü şəraitində pul vəsaitləri sahiblərinin pul borcu necə müəyyən olunur?

- a) **bank krediti**
- b) bank əməliyyatları
- c) bank aktivləri
- d) bank passivləri
- e) bank passivləri+aktivləri

128. Pul-kredit siyasətinin subyekti, hansı ki, müxtəlif metodlarla pul bazarında tələb və təklifə təsir edir:

- a) **ölkənin Mərkəzi Bankı**
- b) ölkənin Maliyyə Nazirliyi
- c) ölkənin Vergi Nazirliyi
- d) Nazirlər Kabineti
- e) Milli Məclis

129. Aukşioner və ehtiyat kapitalı, eləcə də bölünməyən mənfəət bankın hansı vəsaitini formalaşdırır:

- a) **şəxsi vəsaiti**
- b) cəlb olunmuş vəsaiti
- c) depozit vəsaitlərini
- d) borc vəsaitlərini
- e) borc vəsaitlərini

130. Bunlardan hansı kredit səciyyəsi daşıyan xidmətlər sırasına aid deyil?

- a) lizinq
- b) faktoring
- c) forfeytinq
- d) **marketing**
- e) xayrinq

131. Maliyyə vasitəçisi olub, mənfəət qazanan:

- a) **bank**
- b) maliyyə orqanları
- c) birja
- d) aukşion
- e) yarmarka

132. Aşağıdakılardan hansı kreditin mənbəyinə aid deyil?

- a) amortizasiya yığımları
- b) büdcə sisteminin vəsaitləri
- c) əhalinin gəlirləri və yığımları
- d) **müəssisələrin hesablaşma hesabındakı vəsait**
- e) hamısı aiddir

133. Aşağıdakılardan hansı kredit mexanizminin quruluşuna aid deyil?

- a) kreditləşmənin obyektləri
- b) kredit planlaşması
- c) **bank hesablarında vəsaitlərin toplanması**
- d) hamısı düzdür
- e) heç biri düz deyil

134. Müasir dövrdə kreditin aşağıdakı formalarından biri yanlışdır:

- a) dövlət krediti
- b) kənd təsərrüfatı krediti
- c) kommunal kredit

- d) sənaye krediti**
e) beynəlxalq kredit
135. İnkişaf etmiş bazar iqtisadiyyatlı bank sistemi neçə səviyyəlidir?
- a) iki səviyyəli**
b) üç səviyyəli
c) bir səviyyəli
d) dörd səviyyəli
e) sıfır səviyyəli
136. Qiymətli kağızların alqı-satqısının həyata keçirildiyi bazar:
- a) əmtəə bazarı
b) yarmarka
c) auksion
d) fond birjası
e) istehlak bazarı
137. Kredit infrastrukturunun özəyi – əsası:
- a) bank sistemi**
b) maliyyə sistemi
c) vergi sistemi
d) pul sistemi
e) sığorta sistemi
138. Aşağıdakılardan hansı kredit sisteminə aid deyil?
- a) kredit hesablaşma münasibətləri
b) kreditləşmənin forma və metodları
c) bank hesablarında vəsaitlərin toplanması
d) hamısı düzdür
e) heç biri düz deyil
139. Aşağıdakılardan hansı pul-kredit siyasətinin ümumi metodlarına aiddir?
- a) uçot (diskont) siyasəti
b) bank krediti əməliyyatlarının likvidliyinin tənzimlənməsi
c) açıq bazarlarda əməliyyatlar
d) hamısı düzdür
e) faiz dərəcələrinin müəyyənləşdirilməsi
140. Faiz dərəcəsi hansı hallarda 0 olur?
- a) durğunluq dövründə**
b) böhran zamanı
c) yüksəlişin ilk dövründə
d) geniş dövründə

- e) enişin sonu yüksəlişin başlanğıcında
141. Kreditləşmə müddətinə görə kreditin formaları:
- a) qısamüddətli, uzunmüddətli xüsusi, ortamüddətli
 - b) qısamüddətli, ortamüddətli xüsusi, uzunmüddətli
 - c) qısamüddətli, ortamüddətli, uzunmüddətli, uzunmüddətli xüsusi**
 - d) qısamüddətli xüsusi, ortamüddətli, uzunmüddətli
 - e) uzunmüddətli, uzunmüddətli xüsusi, qısamüddətli
142. Dövlət tərəfindən kreditin yenidən bölgü funksiyası hansı məqsədlər üçün istifadə olunur?
- a) istehsal və ərazi proporsiyalarını tənzimləmək məqsədi ilə**
 - b) pul sistemini tənzimləmək məqsədi ilə
 - c) ərazi və pul proporsiyalarını tənzimləmək məqsədi ilə
 - d) pul və istehsal proporsiyalarını tənzimləmək məqsədi ilə
 - e) regional və pul proporsiyalarını tənzimləmək məqsədi ilə
143. Hansı resurslar hesabına bank vəsaiti formalaşır?
- a) öz vəsaiti, cəlb olunan vəsaitlər və yönəldilmiş və ya istiqamətləndirilmiş**
 - b) sosial və ehtiyat kapitaları hesabına vəsait
 - c) bankın öz vəsaitləri və depozitlər hesabına
 - d) depozitlər və cəlb olunan vəsaitlər hesabına
 - e) istiqamətləndirilmiş və ya depozit hesabına
144. Mütləq ehtiyat norması 20%-dir. Kommersiya bankı məbləğdən əlavə ehtiyat kimi 5% saxlayır. Depozitin həcmi 10 000-dir. Bank ssuda vermək üçün hansı maksimal məbləği istifadə edə bilər?
- a) 7500**
 - b) 7000
 - c) 7200
 - d) 7900
 - e) 7400
145. Kommersiya banklarına verilən kreditlərə görə Mərkəzi Bankın müəyyənləşdirdiyi faiz dərəcəsi:
- a) uçot dərəcəsi (diskont dərəcəsi)**
 - b) kommersiya banklarının mənfəəti
 - c) kommersiya banklarının əldə etdiyi faiz
 - d) faiz dərəcəsi
 - e) faiz norması
146. Makroiqtisadi sabitliyin məqsədi:
- a) istehsalı genişləndirmək
 - b) işsizliyin səviyyəsini sabit saxlamaq

- c) **MG-in artımı, işsizliyin saxlanılması, xalis ixrac və qiymət səviyyəsi**
- d) idxala üstünlük vermək
- e) idxalla ixrac balansını sabitləşdirmək

147. İqtisadi tsiklin fazalarına görə fiskal siyasətin növləri:

- a) diskresion fiskal siyasət
- b) avtomatik fiskal siyasət
- c) **stimullaşdırıcı və ləngidici fiskal siyasət**
- d) pul-kredit (monetar siyasət)
- e) büdcə-vergi siyasəti

148. Pul-kredit (monetar) siyasətinin məcburi ehtiyat normalarının tətbiq edilməsi, açıq bazarlarda əməliyyatlar aparılması və uçot-faiz metodu vasitəsilə reallaşdırılması:

- a) selektiv metod
- b) normativ metod
- c) **ümumi metod**
- d) risk metodu
- e) hamısı düzdür

149. Dövlətin məcmu tələb və məcmu təkliflə əlaqədar siyasəti, bunlar arasında olan tarazlığı istənilən məşğulluq səviyyəsində, qiymət və gəlir səviyyəsində tənzimləmək – bu:

- a) **dövlətin sabitləşdirmə siyasətidir**
- b) dövlətin monetar siyasətidir
- c) dövlətin fiskal siyasətidir
- d) dövlətin tənzimləmə siyasətidir
- e) dövlətin qiymət siyasətidir

150. Dövlətin iqtisadiyyatın depresiya dövründə apardığı siyasət:

- a) tənzimləyici siyasət
- b) **stimullaşdırıcı siyasət**
- c) dayanıqlı siyasət
- d) fiskal siyasət
- e) monetar siyasət

151. Dövlətin sabitləşdirmə siyasətini həyata keçirmək üçün istifadə etdiyi üsullar –bu:

- a) **fiskal, pul-kredit və kombinəlaşdırılmış**
- b) məcmu tələbin tənzimlənməsi
- c) məcmu təklifin tənzimlənməsi
- d) məcmu tələb və təklifin tənzimlənməsi
- e) heç biri düz deyil

152. Makroiqtisadi siyasətin ən vacib vəzifəsi:
- a) **məcmu tələbin stabilləşməsi**
 - b) məcmu təklifin stabilləşməsi
 - c) məcmu tələbatın stabilləşməsi
 - d) məcmu xərclərin stabilləşməsi
 - e) müvazinətli qiyməti stabilləşdirmək
153. Hansı istiqamət məcmu və dövlət xərclərinin həcmnin dəyişməsi ilə, pul-vergi təklifi ilə, stabilləşməni həyata keçirməyi təklif edir:
- a) **keynsçi istiqamət**
 - b) monetar istiqamət
 - c) marjinal istiqamət
 - d) neoklassik istiqamət
 - e) cavabların heç biri düz deyil
154. Fiskal siyasəti həyata keçirən subyekt:
- a) Mərkəzi Bank
 - b) Vergilər Nazirliyi
 - c) **dövlət**
 - d) Maliyyə Nazirliyi
 - e) məşhur iqtisadçılar
155. Büdcə gəlirləri və ya xərclərinin dəyişməsinin iqtisadiyyata təsiri məqsədi ilə dövlətin həyata keçirdiyi tədbirlər:
- a) monetar siyasət (pul-kredit siyasəti)
 - b) həvəsləndirici fiskal siyasət (monetar siyasət)
 - c) **fiskal siyasət (büdcə-vergi siyasəti)**
 - d) diskresion siyasət
 - e) avtomatlaşdırılmış siyasət
156. Fiskal siyasətin iqtisadi alətləri:
- a) dövlət büdcəsinin gəlir və xərcləri, məcmu gəlirin həcmi
 - b) məcmu gəlir və xərclər, vergilər və dövlət satınalmaları
 - c) **dövlət büdcəsinin gəlirləri və xərcləri, dövlət satınalmaları, vergilər, dövlət transfertləri**
 - d) dövlət satınalmaları, qiymətlərin sabit səviyyəsinin təmin olunması, vergilər
 - e) dövlət büdcəsinin gəlir və xərcləri, vergilər, ÜDM-un sabit artımı
157. Hər hansı bir iqtisadi siyasət tədbirlərinin həyata keçirilməsi dövrü ilə bu tədbirlərin nəticəsinin həyata keçirildiyi dövr arasında vaxt:
- a) investisiya projelərinin həyata keçirilməsi
 - b) xarici sabitləşmə siyasəti

- c) **daxili sabitləşmə siyasəti vaxtı**
- d) xalis ixrac siyasəti
- e) stimullaşdırıcı idxal siyasət

158. O, büdcə-vergi, pul-kredit, valyuta və xarici siyasət, hökumət tədbirlərinin müvəffəqiyyətlə koordinasiya olunması və Mərkəzi Bankın iqtisadiyyatın tsiklik kənarlaşmalarının idarə edilməsi üzrə imkanlar yaradır, bu:

- a) **makroiqtisadi modeldən istifadə etmə**
- b) idarəedilmənin kompleks alternativ üsulları
- c) makroiqtisadi göstəricilərin səmərəliliyi
- d) makroiqtisadi axınlar
- e) makroiqtisadi ehtiyatlar

159. Tarazlığın istənilən məşğulluq, qiymət və gəlirlər səviyyəsində tənzimlənməsi:

- a) **dövlətin sabitləşdirmə siyasətidir**
- b) dövlətin monetar siyasətidir
- c) dövlətin fiskal siyasətidir
- d) dövlətin tənzimləmə siyasətidir
- e) dövlətin qiymət siyasətidir

160. Əməyin ictimai ərazi bölgüsünün yüksək forması olub, ayrı-ayrı ölkələrin mübadilə etdikləri müəyyən növ məhsul istehsalı üzrə ixtisaslaşma:

- a) beynəlxalq dünya bazarı
- b) beynəlxalq iqtisadi əməkdaşlıq
- c) **beynəlxalq əmək bölgüsü**
- d) beynəlxalq hesablaşmalar
- e) beynəlxalq hərrac

161. Elmi-texniki inqilabın təsiri altında baş verən, sosial iqtisadi tərəqqi nə ilə müşayiət olunur:

- a) insanın amilinin rolunun artması ilə
- b) **onun strukturunun artması və dəyişməsi ilə**
- c) səhiyyə sisteminin sürətli inkişafı ilə
- d) informasiya texnologiyalarının tətbiqi ilə
- e) əhalinin maddi rifah halı yüksəlir

162. Yaşayış dəyərinin artması nəticəsində əhali gəlirlərində itkinin qarşısını almaq məqsədi ilə həyata keçirilən kompensasiya tədbirləri sistemi:

- a) inflyasiya şəraitində istehlak qiymətlərinin artmasını dayandırmaq
- b) sosial təminat
- c) istehlak qiymətlərinin artmasını dayandırmaq
- d) **gəlirlərin dövlət indeksiyası**

- e) heç biri düz deyil
163. Məhsulun qiymətinin müəyyən miqdar dəyişməsi nəticəsində ona olan tələbin hansı miqdarda dəyişməsi nəyi göstərir?
- a) tələb elastikliyi
 - b) təklif elastikliyi
 - c) tələbin qiymətlə bağlı elastikliyi**
 - d) təklifin qiymətlə bağlı elastikliyi
 - e) qiymət elastikliyi
164. Fiskal siyasətin məqsədi:
- a) sabit vergi siyasəti, iqtisadi resurslardan səmərəli istifadə
 - b) büdcənin gəlir və xərclərini təmin etmək
 - c) ÜDM-un artımını, iqtisadi resursların səmərəliliyini və qiymətlərin sabitliyini təmin etmək**
 - d) qiymətlərin sabit artımını, iqtisadi artımı, sabit vergini təmin etmək
 - e) ÜDM-un stabil artımını təmin etmək
165. Fiskal siyasətin təsir dairələri:
- a) dövlət transfertləri + məcmu təklif
 - b) dövlət transfertləri + məcmu tələb
 - c) məcmu tələb (məcmu gəlirlərin kəmiyyəti), məcmu təklif (məcmu xərclər və iqtisadi aktivlik)**
 - d) dövlət büdcəsinin məcmu xərcləri və məcmu gəlirləri
 - e) bütün iqtisadi resursların səmərəli istifadəsini təmin etmək
166. Dövlətin məcmu tələb və məcmu təklifdən dinamik tarazlığı təmin etmək məqsədi ilə arzu olunan məşğulluq, qiymət səviyyəsi və gəlir artımına təsiri:
- a) dövlət tərəfindən planlaşdırma siyasəti
 - b) qiymətin tənzimlənməsi ilə bağlı siyasət
 - c) dövlətin sabitləşdirmə siyasəti**
 - d) məşğulluğun təmin olunması ilə bağlı siyasət
 - e) dövlətin, gəlirlərin artırılması siyasəti
167. İqtisadi siyasətin ənənəvi təhlil metodu iqtisadi gözləməyə adekvat təsir edə bilmir, bunu müasir iqtisadi nəzəriyyədə necə adlandırırlar:
- a) Fişerin tənqidi
 - b) Keynsin tənqidi
 - c) Oykenin tənqidi
 - d) Lukasın tənqidi**
 - e) Xiksin tənqidi

168. Aşağıda qeyd olunanlar hökumətin «məhkəm kursu» adlanır, biridən başqa onu müəyyənləşdirin:
- a) **dövlət xərcləri aşağı düşdükdən sonra, parlament vergilərin azalması yolu ilə məcmu tələbi stimullaşdırmaq qərarına gəlir**
 - b) Mərkəzi Bank pul təklifi ilə 3% avtomatik olaraq artırır
 - c) Mərkəzi Bank gələcəkdə pul-kredit siyasətinin aşağıdakı modellərini rəhbər tutacaq:
 $M/M = 3\% \times 2 \times$ (işsizliyin faktiki səviyyəsi – işsizliyin təbii səviyyəsi)
 - d) Konstitusiyanın tələbinə görə hökumət hər il dövlət büdcəsini balanslaşdırmalıdır
 - e) dövlət idxal və ixracı tənzimləməlidir
169. Xarici (ekzogen) dəyişənlər kimi, həcmi makroiqtisadi modeldən kənarında müəyyənləşən, hökumətin fiskal siyasəti, Mərkəzi Bankın monetar siyasətində ifadə olunan dəyişən:
- a) **xarici ekzogen dəyişən**
 - b) daxili ekzogen dəyişən
 - c) xarici endogen dəyişən
 - d) daxili endogen dəyişən
 - e) heç biri düz deyil
170. Ölçülən işsizlik, faktiki işsizlikdən az ola bilər, belə ki:
- a) **bəzi işçilər iş tapmaq istəyirlər, ancaq yorulub onu axtarmağı dayandırırırlar**
 - b) ölçülən işsizlik friksion işsizliyi nəzərə almır
 - c) özünü işsiz elan edənlərin bəziləri ciddi olaraq iş axtarmaqla məşğul olmurlar
 - d) ölçülən işsizlik öz tərkibinə yeniyetmə işsizliyin daxil etmir
 - e) bütün cavablar düzdür
171. Şəxsi yardımçı təsərrüfatda yaradılan və əhalinin şəxsi istehlakına natural şəkildə daxil olan vəsaitlərin dəyərini əks etdirir:
- a) pul gəlirləri
 - b) real gəlirlər
 - c) şəxsi sərəncamda qalan gəlirlər
 - d) nominal gəlirlər
 - e) **natural gəlirlər**
172. Vətəndaşların, ilk növbədə əhalinin ən ağır maddi vəziyyətdə olan tədbirlərinin inflyasiyadan, işsizlikdən müdafiəsinə yönəldilən siyasət:
- a) dövlətin iqtisadi siyasəti
 - b) **dövlətin sosial siyasəti**
 - c) dövlətin monetar siyasəti
 - d) dövlətin antiinflyasiya siyasəti
 - e) heç biri düz deyil
173. İndeksasiya təqaüdcülərin və qərarlaşmış gəlirlərə malik olan cəmiyyətin digər üzvlərinin həyat səviyyəsinin:

- a) artan səviyyədə saxlanılması üçün istifadə edilir
- b) aşağı səviyyədə saxlanılması üçün istifadə edilir
- c) üstün səviyyədə saxlanılması üçün istifadə edilir
- d) normal səviyyədə saxlanılması üçün istifadə edilir**
- e) heç biri düz deyil

174. «Ümidini itirmiş» işçi işləmək istəyir, ancaq iş yeri axtarmağı dayandırıb:

- a) artıq işçi qüvvəsi tərkibində hesaba alınmır
- b) friksion işsizliyin həcmində nəzərə alınır
- c) işsizlərin həcmində gözləyənlər sırasındadır
- d) qanunauyğun olaraq minimum əmək haqqı səviyyəsində yardım alır
- e) gizli işsizlər sırasındadır

175. Sosial bazar təsərrüfatı anlamı ilk dəfə kimin tərəfindən istifadə olunub?

- a) C.Keyns
- b) A.Myüller-Armak**
- c) M.Fridmen
- d) P.Samuelson
- e) K.Menger

176. Aşağıdakı göstəricilərdən hansı yoxsulluğun hədlərini xarakterizə etmir?

- a) mütləq
- b) nisbi
- c) iqtisadi**
- d) təcridi
- e) xroniki

177. Müxtəlif ölkələrdə və əhali qrupları arasında gəlirlərin bölgüsündəki bərabərsizliyi ölçmək üçün istifadə olunan əyri:

- a) Laffer əyrisi
- b) Filips əyrisi
- c) Engel əyrisi
- d) Lyukas əyrisi
- e) Lorens əyrisi**

178. Pul gəlirlərinin səviyyəsini vergiqoymadan və qiymət dəyişməsindən asılı olmayaraq xarakterizə edir:

- a) nominal gəlirlər**
- b) real gəlirlər
- c) istifadədə qalan gəlirlər
- d) sərbəstləşən gəlirlər
- e) məcmu gəlir

179. Məhsul istehsalı zamanı iqtisadi resurslardan sərbəst istifadə etmək, nə istehsal etmək, bazarda kimə və neçəyə satmaq və iqtisadi baxımdan tam sərbəst olmaq?
- a) azad insan
 - b) azad kooperativçi
 - c) **azad sahibkarlıq**
 - d) azad istehsalçı
 - e) azad menecer
180. Bir məşğul olana və ya əhalinin adambaşına düşən gəlirlərin səviyyəsindəki fərq:
- a) sərəncamda qalan gəlir
 - b) nominal hesablanmış əmək haqqı
 - c) nominal gəlir
 - d) real gəlir
 - e) **gəlirlərin differensiyası**
181. İnsanın normal həyat fəaliyyətini təmin etmək üçün zəruri olan sosial minimum həddində əmtəə və xidmətlər:
- a) yoxsulluq nisbi həddi
 - b) yoxsulluq mütləq həddi
 - c) yaşayış minimumu
 - d) yoxsulluq
 - e) **minimum istehlak büdcəsi**
182. Cəmiyyətin sosial-iqtisadi strukturunda əhalinin müxtəlif ictimai qruplarının hərəkətini, dəyişikliklərin müəyyənəndirilməsi:
- a) demoqrafik mobillik
 - b) sosial mobillik
 - c) iqtisadi mobillik
 - d) əhali hərəkəti
 - e) **cəmiyyətin mobilliyi**
183. Müəyyən dövrdə ev təsərrüfatları tərəfindən əldə edilmiş və istehsal olunmuş natural və pul vəsaitlərinin məcmusu:
- a) əhalinin natural gəlirləri
 - b) pul gəlirləri
 - c) nominal pul gəliri
 - d) real pul gəlirləri
 - e) **əhali gəlirləri**
184. Əmək haqqı, pul və natural formada haqq, silahlı qüvvələrin, işçilərin pul və natural formada aldıkları haqq, sosial sığorta və başqa məqsədlər üçün sahibkarların ayırmaları:

- a) özüməşğulluqdan gəlir
- b) mülkiyyətdən gəlir
- c) transfer gəlirlər
- d) real gəlirlər
- e) **məşğulluqdan gəlir**

185. Vergilər artdıqca, sosial transfertlərin artımı əmək təklifinin həcmi azaldır, bu qanun:

- a) Sey qanunu
- b) Valras qanunu
- c) Rossen qanunu
- d) Engel qanunu
- e) **Oyken qanunu**

186. İnsan inkişafı indeksini müəyyən edən göstəricilər sistemi:

- a) adambaşına düşən ümumi daxili məhsul
- b) adambaşına düşən ümumi daxili məhsul, gözlənilən ömür uzunluğu
- c) **adambaşına düşən ümumi daxili məhsul, gözlənilən ömür uzunluğu, təhsilin səviyyəsi**
- d) adambaşına düşən ümumi daxili məhsul, təhsilin səviyyəsi
- e) gözlənilən gəlir, təhsil

187. Cari transfertlər, kompaniyanın xeyriyyəçiliyi, dövlət müavinətləri və digər ödənişlər:

- a) məşğulluqdan gəlir
- b) real gəlir
- c) mülkiyyətdən gəlir
- d) nominal gəlir
- e) **transfert gəlirləri**

188. İnsanların qida məhsullarına, geyimə və mənzilə olan fizioloji tələbatları əsasında, yəni onların əsas tələbatlarının ödənilməsi üçün kifayət edən əmtəələr səbətinin dəyəri əsasında müəyyən olunan minimum həyat səviyyəsi:

- a) nisbi yoxsulluq həddi
- b) minimum istehlak büdcəsi
- c) yoxsulluq
- d) yaşayış minimumu
- e) **mütləq yoxsulluq həddi**

189. Yoxsulluq həddinin müəyyən edilməsi metodları:

- a) minimum və mütləq yoxsulluq həddi
- b) maksimum və mütləq yoxsulluq həddi
- c) minimum və nisbi yoxsulluq həddi
- d) maksimum və nisbi yoxsulluq həddi

e) nisbi və mütləq yoxsulluq həddi

190. İstiqamətindən asılı olaraq əhali mobilliyinin formaları:

- a) gendaxili, şaquli
- b) genarası, üfüqi
- c) gendaxili, üfüqi
- d) genarası, şaquli
- e) **şaquli, üfüqi**

191. Vergi çıxılmaqla qalan əhali gəlirləri bu:

- a) əhalinin pul gəlirləri
- b) əmək haqqı
- c) sərəncamda qalan real pul gəlirləri
- d) orta aylıq əmək haqqı
- e) **ev təsərrüfatlarının sərəncamında qalan gəlir**

192. Cəmiyyətin bir hissəsinin iqtisadi vəziyyəti, mövcud cəmiyyətin yaşayış vasitələrinin minimum normalarının olmaması:

- a) aşağı həyat səviyyəsi
- b) yoxsulluğun ən aşağı həddi
- c) yoxsulluğun mütləq həddi
- d) yoxsulluğun nisbi həddi
- e) **yoxsulluq**

193. İqtisadi aktiv əhali və ya iş qüvvəsi hərəkətinin bütün formalarını əhatə edən mobillik:

- a) sosial mobillik
- b) cəmiyyətin mobilliyi
- c) demoqrafik mobillik
- d) əhalinin demoqrafik quruluşu
- e) **iqtisadi mobillik**

194. İqtisadi inkişafın milli modelinin səmərəliliyini əks etdirən əsas istiqamətlərdən biri:

- a) **iqtisadi artımın sürəti**
- b) urbanizasiya vəziyyətinin yaxşılaşdırılması
- c) vaxtdan istifadənin səmərəliliyinin yüksəldilməsi
- d) ətraf mühitin qorunması
- e) təhsil və səhiyyənin səviyyəsinin yüksəldilməsi

195. Sərbəst iqtisadi zonaların tiplərindən biri:

- a) **iqtisadi və elmi-texniki inkişaf zonası**
- b) kənd təsərrüfatı zonası

- c) emal sənayesi zonası
- d) transmilli korporasiyalar
- e) birgə müəssisələr

196. İqtisadi maraqların və ictimai təkrar istehsalın normal gedişatının pozulmasına şərait yaradır:

- a) iqtisadi maraq
- b) ölkədaxili maraqlar
- c) geopolitik təhlükə
- d) iqtisadi təhlükə**
- e) zəif iqtisadi siyasət

197. İqtisadi təhlükəsizliyin formaları:

- a) siyasi təhlükəsizlik
- b) iqtisadi və geopolitik təhlükəsizlik
- c) geopolitik və xarici təhlükəsizlik
- d) daxili və xarici təhlükəsizlik**
- e) geopolitik və daxili təhlükəsizlik

198. Milli təhlükəsizliyin tərkib hissəsi olan iqtisadi təhlükəsizliyin təmin olunması o şəraitdə artır ki:

- a) təkrar istehsal şəraitində
- b) iqtisadi disproporsiyalar zamanı
- c) iqtisadi yüksəliş
- d) böhran fazasında**
- e) dinamik inkişaf şəraitində

199. Milli iqtisadiyyatın müstəqilliyini təmin edən şərait və amillərin məcmusu, onun stabilliyi və dayanıqlığı, daim yeniləşmə qabiliyyəti və özütəkmilləşməsi:

- a) iqtisadi inkişafdır
- b) iqtisadi artımdır
- c) iqtisadi müstəqillikdir
- d) iqtisadi təhlükəsizlikdir**
- e) iqtisadi sabitlikdir

200. Gömrük tarifləri haqda qeyd olunanlardan hansı doğrudur?

- a) tariflər bazarı ixrac üçün genişləndirir
- b) tariflər qorunan sahələrdə məşğulluğu azaldır
- c) tariflər birinin hesabına digərləri üçün əlverişlidir**
- d) tariflər daha səmərəli olan sahələrin inkişafına səbəb olur
- e) tariflər daha səmərəli olan sahələrin inkişafını ləngidir

201. İqtisadi təhlükəsizliyin vacib elementləri:

- a) iqtisadi müstəqillik və müdafiə qabiliyyətlilik
 - b) iqtisadi müstəqillik və iqtisadi təhlükəsizlik
 - c) sabitlik, müstəqillik və müdafiə qabiliyyəti
 - d) iqtisadi müstəqillik, milli iqtisadiyyatın sabitliyi, inkişaf və tərəqqi etmək**
 - e) A+B düzür
202. Kritik sosial-iqtisadi şəraitin əvvəlcədən, nəticələrini yumşaltmaq və zəiflətmək məqsədi ilə onun diqqət mərkəzində saxlanması:
- a) riskin qiymətləndirilməsi
 - b) itkilərin qiymətləndirilməsi
 - c) zərərlərin müəyyənləşdirilməsi
 - d) riskin idarə edilməsi**
 - e) resursların kompensasiyası
203. İqtisadi təhlükəsizliyin daxili amillərinə aiddir:
- a) iqtisadiyyatın proporsional iqtisadi inkişafı
 - b) iqtisadiyyatın proporsional iqtisadi inkişafı ilə bağlı olmayan amillər
 - c) elmi potensialın və istehsal innovasiyasının səmərəli istifadə olunması
 - d) iqtisadi sistemin tsiklik inkişafının qanunauyğunluqları ilə bağlı olan və tsiklik inkişafın qanunauyğunluqları ilə bağlı olmayan amillər**
 - e) elmi-texniki potensial və səmərəli idarəetmə
204. Milli təhlükəsizliyin təmin olunması sahəsində ümumdövlət məqsədlərinə nail olmağın zəruri şərti:
- a) iqtisadi təhlükəsizliyin planlaşdırılması
 - b) makroiqtisadi səviyyədə iqtisadi proporsiyaların təmini
 - c) iqtisadiyyatın sabitliyinin təmin olunması
 - d) iqtisadi təhlükəsizliyin dövlət tənzimlənməsi**
 - e) makro və mikro iqtisadi səviyyədə tənzimlənmə
205. Xarici təhlükəyə aiddir:
- a) iqtisadi qeyri-stabillik
 - b) siyasi qeyri-stabillik
 - c) ekoloji qeyri-stabillik
 - d) geopolitik və xarici amil, global ekoloji problemlər**
 - e) idxal və ixracın qeyri-sabitliyi
206. Klassik məktəbin xüsusiyyətlərinə aid deyil:
- a) iqtisadi liberalizm
 - b) iqtisadiyyatın öz-özünü tənzimlənməsi
 - c) iqtisadiyyatın dövlət tərəfindən tənzimlənməsi**
 - d) əmək dəyər nəzəriyyəsi
 - e) azad rəqabət

207. Neoliberalizm təlimi iqtisadiyyatın hansı sahəsinin tənzimlənməsini nəzərdə tutur?
- a) pul-kredit
 - b) büdcə-vergi
 - c) **sosial sahədə**
 - d) xarici ticarət
 - e) bütövlükdə iqtisadiyyatı
208. İqtisadiyyatın dövlət tərəfindən idarəedilməsinin hansı prinsipləri vardır?
- a) məcburetmə
 - b) maraqlatma
 - c) **inandırma**
 - d) yuxarıdakılardan hamısı düzdür
 - e) həvəsləndirmə
209. Sual: İqtisadiyyatın tənzimlənməsinin hansı tipləri var? mərkəzləşmiş planlaşma
- a) dövlət tənzimlənməsi
 - b) **mərkəzləşmiş planlaşma, dövlət tənzimlənməsi**
 - c) qeyri-mərkəzləşmə
 - d) heç biri düz deyil
210. Smitin bazar haqqında təliminin əsas müddəası:
- a) **görünməz əl nəzəriyyəsi**
 - b) əmək bölgüsü
 - c) iqtisadi ehtiyatların məhdudluğu
 - d) əmək dəyər nəzəriyyəsi
 - e) yeniliklərin tətbiqi
211. Klassik məktəbin iqtisadiyyatın tənzimlənməsi haqqında təlimi nəyə əsaslanır?
- a) **iqtisadiyyatın öz-özünü tənzimləməsi**
 - b) dövlət tərəfindən iqtisadiyyatın idarə edilməsi
 - c) fiskal
 - d) pul-kredit
 - e) sosial sahənin
212. Con Meynard Keyns neoklassik məktəbinin görkəmli nümayəndəsidir?
- a) Keyns neoklassik məktəbin görkəmli nümayəndəsidir
 - b) **Keyns neoklassik məktəbin görkəmli nümayəndəsi deyil**
 - c) Keyns marjinalizmin nümayəndəsidir
 - d) Keyns neosintez nəzəriyyəsinin nümayəndəsidir
 - e) Keyns institusionalizm məktəbinin nümayəndəsidir

213. İqtisadiyyata dövlətin müdaxiləsi aşağıdakı problemlərdən hansının ilk növbədə həlli üçün vacibdir?
- a) inhisarçılığın qarşısının alınması
 - b) inflyasiyanın güclənməsinə yol verməmək
 - c) işgüzar fəallığı təmin etmək**
 - d) yuxarıdakılardan hamısı düzdür
 - e) azad rəqabətin təmini
214. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində iqtisadiyyatın tənzimlənməsi məqsədinə aid deyil:
- a) istehsal vasitələrinin inkişafının üstün artımı**
 - b) iqtisadi sabitlik
 - c) iqtisadi müvazinət
 - d) iqtisadi artım
 - e) istehlakın artımı
215. C.M.Keynsin makroiqtisadi tənzimləmə nəzəriyyəsinin əsasını nə təşkil edir?
- a) tələbin stimullaşdırılması**
 - b) səmərəli təklif
 - c) vergi dərəcələrinin artırılması
 - d) gəlirlərin artırılması
 - e) ÜDM-un artırılması
216. Dövlət xərcləri və vergi ilə bağlı tənzimləmə sistemi:
- a) maliyyə siyasəti
 - b) fiskal siyasət**
 - c) pul-kredit siyasəti
 - d) dövlət siyasəti
 - e) iqtisadi tənzimləmə siyasəti
217. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsi məsələlərində keynsçilərin fikri fərqlidir və üç əsas cərəyana bölünür:
- a) solçular (liberal), klassik və neoklassik
 - b) solçular, marjinal və neoklassik
 - c) solçular (liberal), konservativ və neoklassiklər**
 - d) konservativ, klassik və neoklassik
 - e) konservativ, marjinal və neoklassik
218. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin metodları:
- a) məqsədli və inzibati
 - b) rəqabətqabiliyyətlilik və inzibati
 - c) inzibati və iqtisadi**

- d) məcburetmə və iqtisadi
e) dolay və məcburi
219. C.M.Keyns bazar konsepsiyasında tənzimləmə siyasət kimi nəyi əsas hesab etmişdi?
- a) pul-kredit siyasəti
b) sosial siyasət
c) xarici ticarət siyasəti
d) büdcə-vergi siyasəti
e) qiymət siyasəti
220. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin iqtisadi metodunun formaları:
- a) məqsədli və məcburi
b) inzibati və birbaşa
c) birbaşa və dolay
d) inzibati və dolay
e) məqsədli və dolay
221. Aşağıdakılardan hansı dövlətin iqtisadi tənzimləmə funksiyasına daxil deyildir?
- a) rəqabətin qorunub saxlanması
b) işsizliyin və inflyasiyanın tənzimlənməsi
c) büdcə gəlirləri və xərcləri nisbətinin tənzimlənməsi
d) gəlir və sərvətlərin yenidən bölüşdürülməsi
e) rəqabətin qorunması və gəlirlərin yenidən bölgüsü
222. Göstərilənlərdən hansı bazar iqtisadiyyatı şəraitində iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin istiqamətinə aid deyil?
- a) büdcə tənzimlənməsi
b) qiymət tənzimlənməsi
c) ətraf mühitinin qorunmasının dövlət tənzimlənməsi
d) yuxarıdakılardan hamısı iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin istiqamətləridir
e) heç biri düz deyil
223. İqtisadi artımın əsas göstəricilərindən biri səhvdir:
- a) əhalinin maddi rifahının yüksəlməsi
b) sosial və həyat şəraitinin təhlükəsizliyinin artması
c) ölkədə yalnız böyük firmaların fəaliyyəti
d) tam məşğulluğun təmin edilməsi
e) işsizlərin və əmək qabiliyyəti olmayanların sosial müdafiəsi
224. İnhisarlaşdırma, ekoloji problemlər, cəmiyyətin resurslarının qeyri-səmərəli bölüşdürülməsi, ictimai məhsulun istehsalının zəruriliyi, gəlirlərin bölüşdürülməsində qeyri-bərabərlik, dünya bazarlarında rəqabətin güclənməsi dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsinin:
- a) dövlətin funksiyasıdır:

- b) dövlətin iqtisadiyyatın tənzimlənməsi şərtidir
 - c) dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsinin səbəbləridir**
 - d) dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsinin qanuni bazasıdır
 - e) dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsinin iqtisadi alətidir
225. M.Fridman iqtisadiyyatın tənzimlənməsində hansı amilə üstünlük vermişdir?
- a) xarici iqtisadi
 - b) büdcə-vergiyə
 - c) pul-kreditə**
 - d) sosial siyasətə
 - e) qiymət siyasətinə
226. Keynsçiliyin hansı istiqaməti iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsində əsas məsələ kimi mənfəətin maksimumlaşdırılması və iqtisadiyyatın konservativ strukturlarının saxlanılmasını təklif edir:
- a) sol keynsçilər (liberallar)
 - b) neoklassik istiqamət
 - c) keynsçiliyin konservativ istiqaməti**
 - d) klassik istiqamət
 - e) hamısı düzdür
227. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin tipləri:
- a) dövlət və bazar tənzimlənməsinin vəhdətinin müxtəlif variantları
 - b) tam liberal, təsərrüfatın idarə edilməsində dövlətin inhisarı
 - c) tam liberal, təsərrüfatın idarə edilməsində dövlətin inhisarçılığı, dövlət və bazar tənzimlənməsinin müxtəlif variantları**
 - d) indikativ planlaşma, liberal və inzibati metod
 - e) indikativ planlaşdırma, tam inhisarçılıq
228. Burada fəaliyyət göstərən milli və xarici iqtisadi subyektlərin fəaliyyəti üçün güzəştli rejim yaradılır:
- a) azad sahibkarlıq zonası**
 - b) açıq birja
 - c) arbitraj
 - d) azad ticarət
 - e) azad bazar
229. Kiçik açıq iqtisadiyyat kapitalın tam mobilliyi ilə hansı modelin köməyi ilə təhlil oluna bilər:
- a) Mandella-Fleminqa modeli**
 - b) Kobbə-Duqlas modeli
 - c) Paase-Fişer modeli
 - d) Keyns modeli

- e) Valras modeli
230. Müxtəlif ölkələrin milli iqtisadiyyatının əməkdaşlıq etməsi yolu ilə onların ya tam və yaxud qismən vahid hala salınması:
- a) iqtisadi əlaqə
 - b) iqtisadi inteqrasiya**
 - c) dünya iqtisadiyyatı
 - d) milli əməkdaşlıq
 - e) istehsal inteqrasiyası
231. Xalis milli məhsul kəmiyyətcə bərabərdir:
- a) ümumi milli məhsul – amortizasiya**
 - b) son məhsulların bazar dəyərini
 - c) bütün iqtisadi subyektlərin istehsal etdiyi son məhsulun bazar dəyəri
 - d) müəyyən dövrdə yaradılmış yeni dəyər
 - e) xalis milli məhsul – dolay vergilər
232. Kəmiyyətcə milli gəliri müəyyənləşdirin:
- a) xalis milli məhsuldan dolay vergilər çıxılır**
 - b) ümumi milli məhsuldan amortizasiya çıxılır
 - c) xalis milli məhsuldan birbaşa vergilər çıxılır
 - d) ümumi milli məhsuldan dolay vergilər çıxılır
 - e) xalis milli məhsuldan əlavə dəyər vergisi çıxılır
233. Ölkənin inkişaf nəticələrinin yekununu qiymətləndirmək üçün hansı göstəricidən istifadə olunur:
- a) ümumi sərvət**
 - b) ümumi milli məhsul
 - c) ümumi milli gəlir
 - d) milli gəlir
 - e) xalis milli məhsul
234. Yığım və istehlakın nisbəti, maddi və qeyri-maddi istehsal arasında nisbət:
- a) ümumi iqtisadi proporsiyalar**
 - b) sahələrarası proporsiyalar
 - c) sahədaxili proporsiyalar
 - d) ərazidaxili proporsiyalar
 - e) ölkələrarası proporsiyalar
235. Aşağıdakılardan hansı dünya təsərrüfatının subyektlərinə daxildir?
- a) dünya kapital bazarı

- b) dünya işçi qüvvəsi bazarı
 - c) beynəlxalq valyuta sistemi
 - d) dövlət və onun milli iqtisadiyyatı**
 - e) beynəlxalq maliyyə-kredit sistemi
236. BMT-nin metodikası üzrə dünya ölkələrinin təsnifat göstəricilərindən biri:
- a) insan potensialının inkişafına görə ömür müddəti**
 - b) coğrafi amillər
 - c) ixrac həcmi
 - d) xarici borcun səviyyəsi
 - e) ümumi iqtisadi müvazinətin təmin olunması
237. Ödəniş balansında yardım formasında göstərilən əmtəə və xidmətlərin dəyəri neçə dəfə əks olunur?
- a) iki dəfə**
 - b) bir dəfə
 - c) üç dəfə
 - d) dörd dəfə
 - e) əks olunmur
238. Ölkənin iqtisadi sərhədlərinin mühafizəsi sistemi:
- a) xarici ticarət
 - b) beynəlxalq ticarət
 - c) gömrük**
 - d) gömrük infrastrukturu
 - e) gömrük terminalı
239. İqtisadiyyatın açıqlıq dərəcəsinə təhlil etmək üçün iqtisadiyyatın inkişafının hansı əsas göstəricisindən ilk növbədə istifadə olunur:
- a) ixrac kvotasından**
 - b) xarici iqtisadi kvotadan**
 - c) idxal kvotasından
 - d) əhalinin hər nəfərinə düşən ixracın həcmindən
 - e) hamısı düzdür
240. Xarici ticarət dövriyyəsinin ÜDM-a nisbətən elastiklik əmsalı:
- a) milli iqtisadiyyatın açıqlığının meyarı**
 - b) idxala tələbin elastikliyi
 - c) ixraca tələbin elastikliyi
 - d) idxala təklifin elastikliyi
 - e) ixraca təklifin elastikliyi

241. Milli hesablar sistemində bütün göstəricilər nəyə əsasən hesablanır:
- a) **cari ilin bazar qiymətlərinə əsasən**
 - b) istehsalın artım tempinə görə
 - c) keçən ilin bazar qiymətinə görə
 - d) heç biri düz deyil
 - e) hamısı düzdür
242. Şəxsi gəlirdən birbaşa gəlirlərin ümumi məbləğinin çıxılması yolu ilə müəyyənləşən gəlir:
- a) **sərəncamda qalan gəlir**
 - b) şəxsi gəlir
 - c) sahibkar gəliri
 - d) dövlət büdcəsinə keçən gəlir
 - e) hamısı düzdür
243. «Ümumi milli məhsul deflyatoru» və «ümumi daxili məhsul deflyatoru» istifadə olunur:
- a) **nominal kəmiyyətin reala keçməsində yenidən hesablanmasında**
 - b) nominal kəmiyyətin yenidən hesablanmasında
 - c) real kəmiyyətin yenidən hesablanmasında
 - d) real kəmiyyətdən nominal kəmiyyətə keçmədə yenidən hesablanmasında
 - e) qiymətin ümumi səviyyəsi hesablandıqda
244. Cari ildə yaradılmış (istehsal olunmuş) bütün əmtəə və xidmətlərin fiziki həcminin məcmusu kimi müəyyənləşir, bu:
- a) **istehsalın real həcmidir**
 - b) qiymətlərin ümumi səviyyəsidir
 - c) cari bazar qiymətləridir
 - d) gəlirlər üzrə ÜDM-un hesablanması
 - e) ümumi mənfəətdir
245. Xarici müvazinət dəyişikliklərinin daxili müvazinətdə əks olunmasını ifadə edən model:
- a) daxili-orta tarazlıq modeli
 - b) xarici-orta tarazlıq modeli
 - c) **daxili-xarici tarazlıq modeli**
 - d) xarici tarazlıq modeli
 - e) daxili tarazlıq modeli
246. Ölkənin xalis ixracı, yəni cari əməliyyatlar üzrə mənfəi saldo göstərir ki:
- a) **ölkədə xarici investisiyalar artmışdır**
 - b) ölkədə xarici investisiyalar azalmışdır
 - c) ölkə xarici investisiyaları planlaşdırır
 - d) ölkənin xarici investisiyalardan əldə etdiyi gəlir
 - e) ölkə xarici investisiyalardan imtina edir

247. Valyutanın deviz və dəyişmə kursu özündə birləşdirir:
- valyuta kursunu**
 - kapital hesabını
 - maliyyə hesabını
 - investisiya gəlirini
 - valyuta planını
248. Ölkənin ixrac məhsullarının artım tempi ilə həmin məhsulu idxal edən dövlətlərin ÜDM-
u arasındakı asılılığı müəyyənləşdirin:
- ticarət kvotası əmsalı
 - ixraca təklifin elastiklik əmsalı
 - idxala tələbin elastiklik əmsalı
 - idxala təklifin elastiklik əmsalı
 - ixraca tələbin elastiklik əmsalı**
249. İqtisadiyyatın real sektoruna aid olan qrupları müəyyənləşdirin:
- qeyri-maliyyə korporasiyası, ev təsərrüfatları, qeyri-mənfəətli təşkilatlar**
 - qeyri-maliyyə korporasiyası, ev təsərrüfatları, dövlət müəssisəsi
 - dövlət müəssisəsi, ev təsərrüfatı, maliyyə institutları
 - mənfəətli təşkilatlar və dövlət müəssisəsi
 - mənfəətli təşkilatlar, ev təsərrüfatı və dövlət müəssisəsi
250. Nəzərə almaq lazımdır ki, o geniş dairədə istehlak və investisiya təyinatlı məhsulların və xidmətlərin qiymətlərinin dəyişməsinin və eləcə də təkcə qiymət dəyişməsin deyil, həm də istehsal strukturunun dəyişməsinə nəzərə alır, bu:
- deflyator**
 - qiymət indeksi
 - akselerator
 - multiplikator
 - bazar tarazlığı
251. İstehsal olunmuş ÜMM/ÜDM xərclər üzrə düzgün formulunu müəyyənləşdir:
- $Y = C + \dot{I}g + G + Nx$**
 - $Y = C + \dot{I}q + Nb + G + Nx$
 - $Y = C + \dot{I}g + AO + G + Nx$
 - $Y = C + \dot{I}g + AO - Nb + Nx$
 - $Y = C + \dot{I}g + Y/Q + G + Nx$
252. Ölkənin müəyyən dövr ərzində xarici iqtisadi əlaqələrinin vəziyyəti haqqında statistik hesabat:
- mühasibat balansı

- b) statistik hesabat
- c) ticarət balansı
- d) ödəniş balansı**
- e) idxal-ixrac balansı

253. Ölkədə daimi yeri (yaşayışı) olan, iqtisadi agent:

- a) korrispondent
- b) nümayəndə
- c) diler
- d) rezident**
- e) broker

254. Müqavilənin valyuta şərtlərinə alternativ seçilmə hüququ nədir:

- a) valyuta şərti
- b) valyuta opsiyonu**
- c) valyuta hüququ
- d) valyuta sərbəstliyi
- e) valyuta sazişi

255. Aşağıdakı göstəricilərdən hansı dövlət kapital qoyuluşuna aid deyil?

- a) dövlət istiqrazları
- b) subsidiyalar
- c) qrantlar
- d) BVF-nun krediti
- e) ticarət kreditləri**

256. Hökumətin, firmaların, ayrı-ayrı şəxslərin ölkədə istehsal edilən və başqa ölkədə satılması nəzərdə tutulan əmtəə və xidmət:

- a) idxal
- b) ixrac**
- c) kvota
- d) renta
- e) warrant

257. Mal göndərilməsi və göstərilən xidmətlərin dəyərindən irəli gələn tələb və öhdəliklərin qarşılıqlı surətdə nəzərə alınmasına dair hökumətlərarası saziş:

- a) klirinq**
- b) lizinq
- c) injirinq
- d) françayzinq
- e) reyting

258. Ticarət, xidmətlər və transfertlər balansının məcmusu tədiyyə balansının:
- a) pul daxilolmalarıdır
 - b) valyuta ehtiyatıdır
 - c) cari hesabıdır
 - d) tədiyyə balansının saldodur**
 - e) ölkənin xalis eksportudur
259. “Tədiyyə balansı” termini neçənçi ildə meydana gəlib:
- a) 1764
 - b) 1765
 - (1) 1766
 - c) 1767**
 - d) 1768
260. Neft ixrac edən ölkələrin təşkilatı:
- a) NAFTA
 - b) OPEK**
 - c) CAAPK
 - d) MDB
 - e) AAFA
261. Əmtəə və xidmətlərin ixrac və idxalını maneəsiz həyata keçirən ölkələrin iqtisadiyyatı:
- a) açıq iqtisadiyyat**
 - b) gizli iqtisadiyyat
 - c) qapalı iqtisadiyyat
 - d) ənənəvi iqtisadiyyat
 - e) bağlı iqtisadiyyat
262. Xarici ticarətdə əmtəələrin mübadiləsi necə adlanır?
- a) idxal
 - b) ixrac
 - c) idxal və ixrac**
 - d) ticarət mübadiləsi
 - e) ixrac üzrə əməliyyat
263. Dünya bazarının hansı formaları fəaliyyət göstərir?
- a) pul və xidmətlər bazarı
 - b) iş qüvvəsi və əmtəə bazarı
 - c) valyuta və xidmət bazarı
 - d) beynəlxalq əmtəə və xidmətlər bazarı**
 - e) beynəlxalq valyuta-kredit bazarı

264. Təsbit olunmuş mübadilə kursu şəraitində:
- a) büdcə-vergi siyasəti xarici balansa daha güclü təsir edir, nəinki pul-kredit siyasətinə
 - b) pul siyasəti tədiyyə balansının tənzimlənməsində nisbi üstünlüyə malikdir, daxili tarazlığa yox**
 - c) büdcə-vergi siyasətindən xarici balansı tənzimləmək üçün istifadə olunur
 - d) monetar siyasət daxili balansı tənzimləmək üçün istifadə olunur
 - e) hamısı düzdür
265. Dövlətin tənzimlənməyən deviz (valyuta) bazarında milli valyutanın kursu hansı mexanizmin vasitəçiliyi ilə müəyyənləşir?
- a) tələbat-tələb
 - b) tələb və təklifin**
 - c) tələbat-təklif
 - d) gəlirlərin səviyyəsi
 - e) investisiyaların həcmi
266. Maraqlı olan ölkələrin beynəlxalq razılıq nəticəsində öz ölkələrinin valyutalarının mübadiləsinin nisbətini tənzimləmək məqsədi ilə müəyyən səviyyədə və müəyyən proporsiyalar həddində həyata keçirdiyi kurs:
- a) müvazientli valyuta kursu
 - b) üzən valyuta kursu
 - c) mütləq müəyyənləşdirilmiş valyuta kursu**
 - d) beynəlxalq valyuta kursu
 - e) tənzimlənən valyuta kursu
267. Adətən geniş yayılmış üçüncü valyutaya münasibətdə valyuta kursunun iki valyuta kursu əsasında hesablanması necə müəyyən olunur:
- a) “spot” kurs
 - b) alıcı kursu
 - c) “kros” kursu**
 - d) satıcı kursu
 - e) “Forvard” kursu
268. Xarici borc kapitalının cəlb olunması və qızıl valyuta ehtiyatları hesabına tədiyyə balansının mənfə qalığının sistematik olaraq örtülməsi:
- a) likvidliyin böhranı
 - b) tədiyyə balansının böhranı**
 - c) alıcılıq qabiliyyətinin böhranı
 - d) valyuta böhranı
 - e) istehsalçı böhranı

269. Dövlətlərarası və ya hökumətlərarası ticarət müqavilələri əsasında müəyyən edilən qiymətlər:
- a) müqavilə qiymətləri
 - b) tədavül qiymətləri
 - c) ticarət qiymətləri
 - d) kontrakt qiymətləri**
 - e) dünya qiymətləri
270. Bir ölkəyə əmtəə gətirilməsinin və ya oradan çıxarılmasının qadağan edilməsi:
- a) bonus
 - b) embarqo**
 - c) realizənin olmaması
 - d) vergi qadağası
 - e) gömrük qadağası
271. Müxtəlif ölkələrin fiziki və hüquqi şəxsləri arasında mövcud olan təsərrüfat əlaqələri:
- a) beynəlxalq əmək bölgüsü
 - b) ölkənin beynəlxalq investisiya mövqeyi
 - c) beynəlxalq iqtisadi münasibətlər**
 - d) kapitalın beynəlxalq hərəkəti
 - e) beynəlxalq inteqrasiya
272. İxrac tarifi ilə idxal kvotası arasındakı fərq:
- a) kvota milli istehsalı xarici rəqabətdən daha etibarlı müdafiə edə bilir, nəinki tarif**
 - b) kvota dövlətə heç vaxt gəlir gətirmir, nə vaxt ki, tarif belə uduşu təmin edə bilər
 - c) tarif dövlətə heç vaxt gəlir gətirmir, nə vaxt ki, kvota belə uduşu təmin edə bilər
 - d) kvota daxili bazara xarici məhsulların axınını məhdudlaşdırmaq üçün istifadə oluna bilər, nə vaxt ki, tarifdən bu məqsəd üçün istifadə etmək olmur
 - e) tarifdən daxili bazara xarici məhsulların tam dayandırılması üçün istifadə oluna bilər, o vaxt ki, kvotadan bu məqsəd üçün istifadə oluna bilməz
273. M.Porterin nəzəriyyəsinə əsasən müasir xarici ticarətin inkişafını müəyyənləşdirən neçə əsas parametr vardır:
- a) beş
 - b) dörd**
 - c) üç
 - d) iki
 - e) altı
274. «Ölkə hər hansı bir əmtəənin istehsalında mütləq üstünlüyə deyil, nisbi üstünlüyə malik olduqda belə, beynəlxalq ticarət məqsədyönlüdür» kimin nəzəriyyəsidir:
- a) D.Rikardonun**

- b) A.Smitin
- c) E.Xekşerin
- d) B.Olinin
- e) V.Leontyevin

275. Hansı məktəbin nümayəndəsi hesab edirdi ki, hətta iki əmtəə üzrə daha yüksək istehsal xərcləri səviyyəsinə malik ölkələr də ticarət mübadiləsində udu bilərlər:

- a) klassik məktəbin nümayəndəsi D.Rikardo
- b) merkantilist məktəbin nümayəndəsi A.Monkreyten
- c) klassik məktəbin nümayəndəsi A.Smit**
- d) marjinalizm məktəbin nümayəndəsi U.Stenli
- e) neoklassik məktəbin nümayəndəsi Y.Şumpeter

276. «Beynəlxalq ticarətin istənilən iştirakçısı elə məhsulların ixracına çalışmalıdır ki, onların istehsalında həmin ölkə tərəf müqabillərinə nisbətən üstünlüyə malik olduğu istehsal amillərindən intensiv istifadə etsin» konsepsiyasının müəllifləri:

- a) Smit-Rikardo
- b) Olin-Leontyev
- c) Rikardo-Olin
- d) Xekşer-Olin**
- e) Smit-Olin

277. Amildən istifadə üçün onun sahibinin aldığı mükafat:

- a) amil mənfəəti
- b) amil qiymətləri**
- c) amilin gətirdiyi güzəşt
- d) amilin formalaşdırdığı gəlir
- e) hamısı düzdür

278. «Məhsulun həyat tsikli» nəzəriyyəçiləri:

- a) C.Rindelberger, R.Vernou, L.Ullsin**
- b) V.Leontyev, R.Vernou, B.Olin
- 278b) Rindelberger, E.Xekşer, R.Vernou
- a) B.Olin, R.Vernou, C.Rindelberger
- b) amerikan iqtisadçıları V.Leontyev və R.Vernou

279. Böyük bir qrup əmtəənin xarici ticarətinin inkişaf qanunauyğunluqları hansı nəzəriyyə ilə izah olunur:

- a) istehsal amilləri nəzəriyyəsi
- b) azad ticarət nəzəriyyəsi
- c) əmək-dəyər nəzəriyyəsi
- d) xarici ticarət nəzəriyyəsi

e) məhsulun həyat tsikli nəzəriyyəsi

280. Millətlərin beynəlxalq rəqabət qabiliyyətliliyi nəzəriyyəsinin müəllifi:
- a) R.Armon
 - b) C.Helbreyt
 - c) **M.Porter**
 - d) L.Ullisin
 - e) R.Verman
281. A.Smitin və D.Rikardonun beynəlxalq ticarətlə bağlı hansı fikirləri ziddiyyət təşkil edirdi?
- a) **azad xarici ticarətin zəruriliyi və məqsədyönlülüü**
 - b) məhsul istehsalı ilə əlaqədar mütləq xərclərin həcmnin azaldılması
 - c) məhsul istehsalı ilə əlaqədar nisbi xərclərin həcmnin azaldılması
 - d) bəzi məhsulların az xərclə istehsalının faydalılığı
 - e) əmək məhsuldarlığının mütləq artırılması imkanı
282. A.Smit beynəlxalq ticarətin mövcudluğunu və faydalılığını:
- a) **müxtəlif ölkələrdə məhsul istehsalındakı mütləq xərclərdəki fərqdə görürdü**
 - b) müxtəlif ölkələrdə məhsul istehsalındakı zəruri xərclərdəki fərqdə görürdü
 - c) müxtəlif ölkələrdə məhsul istehsalındakı son hədd xərclərdəki fərqdə görürdü
 - d) müxtəlif ölkələrdə məhsul istehsalındakı ümumi xərclərdəki fərqdə görürdü
 - e) müxtəlif ölkələrdə məhsul istehsalındakı orta son hədd xərclərdəki fərqdə görürdü
283. E.Xekşer və B.Olin ölkələr arasında həm əmtəələrin, həm də istehsal amillərinin yerdəyişməsini çətinləşdirən məhdudiyətləri:
- a) ədalətli hesab edirdilər
 - b) **mənfi qiymətləndirirdilər**
 - c) idxal və ixracın zəifləməsi kimi qəbul edirdilər
 - d) ölkəyə investisiya qoyuluşlarının çətinləşəcəyini bildirirdilər
 - e) bank faizlərinin qalxacağını söyləyirdilər
284. M.Porter nəzəriyyəsinə əsasən müasir xarici ticarətin inkişafını müəyyənləşdirən dörd əsas parametr öz aralarında nisbətini dəyişdikdə:
- a) **istehsal proqramında və xarici ticarətdə struktur dəyişiklikləri aparılır**
 - b) daxili rəqabət milli firmalara öz uğursuzluqlarında xarici firmaları günahlandırmağa imkan verir
 - c) rəqabətqabiliyyətlilik şəraitində firmalar xaricə çıxış axtarmağa başlayır
 - d) firmalar xaricə çıxmaq üçün dövlət dəstəyi axtarır
 - e) heç biri düz deyil
285. İstehsalda əmtəələrin satışında aparıcı vəziyyətinə görə dünya bazarında fəaliyyət göstərən ən iri kompaniya:

- a) konsern
 - b) trest
 - c) transmilli korporasiya**
 - d) oliqarxiya
 - e) korporasiya
286. Müxtəlif ölkələrin milli təsərrüfatlarının əməkdaşlıq etmək yolu ilə onların ya tam və yaxud qismən vahid hala salınması:
- a) iqtisadi sistem
 - b) iqtisadi tənzimlənmə
 - c) iqtisadi mühit
 - d) iqtisadi inteqrasiya**
 - e) iqtisadi stimullaşdırma
287. İqtisadi artım mərhələsi nəzəriyyəsi kim tərəfindən işlənmişdir:
- a) amerikan iqtisadçısı U.Rostou**
 - b) fransız iqtisadçısı R.Aronon
 - c) amerikan iqtisadçısı C.Helbreyt
 - d) amerikan iqtisadçısı D.Bell
 - e) amerikan iqtisadçısı F.Fukuyama
288. Hansı nəzəriyyədə müasir kapitalizmin bütün iqtisadi sistemini – «planlaşdıran sistemin» və «bazar sisteminin» məcmusu kimi göstərilir və müəllif kimdir:
- a) vahid sənaye cəmiyyəti nəzəriyyəsi, R.Aron
 - b) yeni sənaye cəmiyyəti nəzəriyyəsi, C.Helbreyt**
 - c) postsənaye cəmiyyəti nəzəriyyəsi, D.Bell
 - d) supersənayeləşmə nəzəriyyəsi, A.Toffeler
 - e) vahid sivilizasiya nəzəriyyəsi, F.Fukuyama
289. Urbanizasiyanın meydana gəlməsinin, inkişaf edib qlobal prosesə çevrilməsinin başlıca amillərindən biri:
- a) elmi-texniki tərəqqi**
 - b) təbii resursların tükənməsi
 - c) etnik çəkişmələr
 - d) elmi-texniki gerilik
 - e) ətraf mühitin qorunması
290. Dünya birliyinin gələcək sosial-iqtisadi tərəqqisinin mövcud güclənməsinə zərər yetirə bilən təhlükə:
- a) işsizlik
 - b) ekoloji fəlakət**
 - c) texniki tərəqqi

- d) xəstəliklər
- e) su problemi

291. ÜMM-la ÜDM məhsul arasında nominal fərq böyük deyildir. Bir qayda olaraq bu 1%-dən artıq deyil. Ancaq qloballaşma və milli iqtisadiyyatların inteqrasiyası səviyyəsində bu fərq:

- a) **artım tendensiyasına malikdir**
- b) azalma tendensiyasına malikdir
- c) orta tempi tendensiyasına malikdir
- d) sifıra bərabərdir
- e) heç biri düz deyil

292. BMT- nin statistika komissiyası tərəfindən işlənmiş standart milli hesablar sistemi dünya praktikasında neçənci ildən tətbiq olunur:

- a) **1953-cü il**
- b) 1954-cü il
- c) 1955-ci il
- d) 1956-cı il
- e) 1957-ci il

293. İqtisadi artım mərhələsində artımın neçə əsas mərhələsi təsvir olunur:

- a) **ənənəvi cəmiyyət, yüksəliş üçün zəmin hazırlanması dövrü, yüksəliş, yetkinliyə doğru hərəkət, yüksək kütləvi istehlak əsri**
- b) ənənəvi və inzibati cəmiyyət, yüksəlişə hazırlıq, yüksəliş, tam bərpa dövrü, yüksək kütləvi istehlak əsri
- c) inzibati və ənənəvi cəmiyyət, iqtisadi artımın təmini, yüksəliş, bərpa dövrü, yüksək kütləvi istehlak
- d) ənənəvi sistem, inzibati sistem, bərpa dövrü, yüksəliş üçün zəminin hazırlanması, yüksək kütləvi istehlak
- e) heç biri düz deyil

294. İnkişaf iqtisadiyyatı nəzəriyyəsi inkişaf dövrlərindən birini – sənaye inqilabı yaratmaq üçün ilkin şəraitin yaradılması və həmin prosesin özünün mövcudluğunu mütləqləşdirir:

- a) vahid sivilizasiya nəzəriyyəsi
- b) inkişaf mərhələsi nəzəriyyəsi
- c) **iqtisadi artım mərhələsi nəzəriyyəsi**
- d) yeni sənaye cəmiyyət nəzəriyyəsi
- e) vahid sənaye cəmiyyət nəzəriyyəsi

295. Dünya təsərrüfatının strukturuna bunlardan hansı daxildir?

- a) **transmilli korporasiyalar**
- b) mülkiyyətin iqtisadi reallaşması
- c) elmi-texniki tərəqqinin sürətli inkişafı

- d) tədiyyə balansının təmin olunması
- e) məhsuldar qüvvələrlə istehsal münasibətləri arasında olan ziddiyyətlərin həlli

296. Beynəlxalq immiqrantlar neçə kateqoriyaya ayrılır:

- a) gizli yolla gələn, kontrakt üzrə işləyən
- b) qeyri-leqal, sığınacaq istəyən, kontraktlı
- c) gizli yolla gələn, qaçqınlar və leqal olan
- d) qeyri-leqal, qaçqınlar, kontrakt üzrə işləyənlər
- e) **qaçqınlar, sığınacaq istəyənlər, qeyri-leqal immiqrantlar, kontrakt üzrə işləyənlər, ölkəyə gizli yolla gələnlər**

297. Mülkiyyət münasibətlərinin qloballaşması, əmək bölgüsü və kooperasiyalaşmanın daha yüksək səviyyəsi, təsərrüfatların təşkilinin yeni formaları, beynəlxalq iqtisadi təşkilatların tənzimləyici rolu:

- a) makroiqtisadi tendensiya
- b) **qloballaşma tendensiyası**
- c) xarici ticarətin güclənməsi tendensiyası
- d) beynəlxalq iqtisadi tendensiyanın güclənməsi
- e) ictimai istehsalın artım tempi

298. Qlobal iqtisadiyyatın əsas göstəricilərindən biri olub, əhali faizi, hansı ki, gəlirlə və istehlak səviyyəsi ilə əlaqədardır, bu:

- a) xəstəlik
- b) **yoxsulluq**
- c) ətraf mühitin çirklənməsi
- d) istehsalın artımı
- e) beynəlxalq əmək bölgüsü

299. "İnkişaf iqtisadiyyatı nəzəriyyəsi müxtəlif ölkələrin sənayeləşməsinin gedişində onlar üçün yeni sənaye cəmiyyətinin formalaşacağını və burada sovet və qərb sistemləri onların növləridir" – deyən nəzəriyyəni müəyyənləşdirin:

- a) supersənayeləşmə nəzəriyyəsi
- b) iqtisadi artım mərhələsi nəzəriyyəsi
- c) yeni sənaye cəmiyyəti nəzəriyyəsi
- d) postsənaye cəmiyyəti nəzəriyyəsi
- e) **vahid sənaye cəmiyyəti nəzəriyyəsi**

300. «Sənayeləşmə» böhranının aradan qaldırılmasının ən mühüm amilini Bell həm «postsənaye meyfləri»nin inkişafında, həm də:

- a) kapitalın tərkibinin elmtutumluluğunda görürdü
- b) tələb və təklifin texnoloji səviyyəsində görürdü
- c) əmək məhsuldarlığının artırılmasında görürdü

- d) mädäniyyät və dinin birliyində görürdü**
- e) dini və psixoloji amillərdə görürdü